Ніва

ГОД I № 9 БЕЛАСТОК, 29 КРАСАВІКА 1956 г. ЦАНА 60 гр.

ЗЯМЛЯ БЕЗ МЯЖЫ

У блакітных прасторах расплываюцца межы.
Чарады белых голубаў паднялісь у сіняву.
Льецца гоман вясёлы ад бароў Белавежы.
Новы ветры ласкаюць маладую траву.

Расплываюцца межы у блакітных прасторах.
Ой ты роднае поле, дзе твае берагі.
Людзі песні спяваюць аб сталёвых маторах.
Ой ты, доля мужыцкая, — залатыя плугі.

Расплываюцца межы у прасторах блакітных,
Што дзялілі вякамі мужыкоў — беднякоў.
Вышлі раніцай у поле маладыя сейбіты.
Сеюць яснае шчасце нашых юных гадоў.

Расплываюцца межы! Разрастаецца ніва —
Маладая, зялёная, за ўсё даражэй.
Мы працоўныя людзі хочам жыці шчасліва.
Нашы сэрцы злучае Мір-зямля без мяжы.

АНДРЭЙ СОШКА

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

Наш каментарый

Так дзесь з ліпеня, мінулага года да нядаўна, заходні рэакцыйны друк з упартасцю змяшчаў на сваіх старонках нейкія дзіўныя малюнкі і карыкатуры. Змест іх быў падобны да некралогаў расклейваных па горадзе і зводзіўся ў першую чаргу, да паказання ў розных варыянтах далакопаў і магілу. Далакопамі былі здаволеныя з усмешкай на вуснах, капіталісты і генералы, а ў магіле ляжаў пахаваны т. зв. дух Жэневы.

Задачай гэтых малюнкаў і карыкатур было адлюстраваць з аднаго боку самыя шчырыя імкненні рознай масці ворагаў міру і мірнага суіснавання народаў, а з другога боку намаганні пераканаць шырокія масы, што той „дух Жэневы" ужо не існуе. Прыпомнім аднак сабе ў скарочанні, у чым тут справа.

Дык вось, у ліпені мінулага года, у сталіцы Швейцарыі — Жэневе, адбылася сустрэча кіраўнікоў урадаў Савецкага Саюза, ЗША, Вялікабрытаніі і Францыі. Сустрэча гэта была склікана па ініцыятыве СССР, з'яўлялася доказам, што аб міры, аб супрацоўніцтве, аб жыццёвых сусветных праблемах можна весці перагаворы ў найвышэйшай ступені, і нават у атмасферы ўзаемаразумення. Адтуль і назва: „дух Жэневы", які так не падабаецца ворагам міру, а які нягледзячы на іх намаганні, апанаваў увесь свет і аказвае штораз большы ўплыў на розныя галіны міжнароднага і міждзяржаўнага жыцця.

Прыпамінаем гэта таму, што ў апошніх днях адбыліся падзеі незвычайнай важнасці. Справа тут у паслядоўнасцях Жэневы, ў візіце Булганіна і Хрушчова ў Англіі. Як вядома, ў час ліпеньскай жэнеўскай нарады прэм'ер Ідэн запрасіў Булганіна і Хрушчова, каб прыбылі з візітам у Лондан, з мэтай умацавання сувязей наладжаных у Жэневе. Было ўдакладнена, што візіт адбудзецца вясною гэтага года.

І вось цяпер, пасля гэтага візіту, увесь свет яшчэ раз пераканаўся, колькі добрага і карыснага прыносіць мірны абмен думкамі, колькі даверу і надзеі ўскладае чалавецтва ў мірнае суіснаванне дзяржаў, нават аб крайне розных дзяржаўных і палітычных ладах.

Возьмем напрыклад такі факт: У Вялікабрытанію, якая з'яўляецца каралеўствам, па запрашэнню ўрада Яе Каралеўскай Вялікасці прыязджаюць з візітам кіраўнікі першай у свеце дзяржавы, дзе ўлада знаходзіцца ў руках працоўных, каб у цёплай атмасферы, абмеркаваць важныя праблемы, цікавячыя не толькі СССР і Аб'еднанае Каралеўства. Гэта гістарычны момант — паслядоўнасць мірнай палітыкі СССР.

Што там было абмеркавана? Аб чым гаварылі брытанскія і савецкія дзяржаўныя дзеячы?

Агульна кажучы, размовы тычыліся чатырох галоўных пытанняў: — справа ўсебаковага развіцця эканамічна - культурных адносін паміж СССР і Вялікабрытаніяй, справа раззбраення, справа будучыні Нямеччыны і пытанняў бяспекі ў Еўропе, а таксама сітуацыі на Блізкім і Далёкім Усходзе.

У канчатковым камюніке з ўсёй пераканаўчасцю падкрэсліваецца, што ў сардэчнай атмасферы зроблена шчыры і карысны абмен думкамі, узгоднена шмат спраў, апрацавана ўказанні да абмеркавання і прадста ня вывадаў адносна далейшай дзейнасці.

Але візіт Булганіна і Хрушчова не абмежаваўся выключна да палітычных размоў паміж двума ўрадамі. Савецкія госці былі на пачастунку, які наладзіў выканаўчы орган Лейбарысцкай партыі. Абмяркоўваліся там магчымасці супрацоўніцтва паміж камуністамі і сацыял-дэмакратамі, згодна з пастановамі XX З'езда КПСС. Булганін і Хрушчоў сустрэліся з пра юзнымі дзеячамі і прадстаўнікамі розных пластоў грамадскасці, н. вывалі на экскурсіі ў англійскім атамным цэнтры, цёпла сустрэла іх каралева Елізавета і г. д. і г. д. Калі дадаць да гэтага яшчэ сімпатыю, якой акружаны быў гэты візіт не толькі з боку англійскага народа, але з боку амаль усёй сусветнай думкі — тады не цяжка нам уявіць усю важнасць гэтай падзеі.

На працягу апошніх месяцаў наглядалася значнае паляпшэнне міжнароднага становішча. Калі-б да візіту савецкіх кіраўнікоў у Англію дадаць абмен лістамі паміж Булганінам і Эйзенхаўэрам, як і палітыку новага французскага ўрада (прыпомнім, што прэм'ер Гі Моле праз некалькі тыдняў паедзе з візітам у Маскву) — то зразумеем, што гэтыя факты ствараюць новыя, рэальныя магчымасці змяншэння міжнароднай напружанасці, ствараюць магчымасці мірнага суіснавання.

„Простыя людзі кажуць, што трэба жыць з такім суседам, якога бог даў, а не з такім, якога мы-б хацелі" — сказаў Нікіта С. Хрушчоў у час свайго знаходжання ў Вялікабрытаніі.

Іменна дзеля дабра простых людзей, народжаны па ініцыятыве СССР „дух Жэневы", дух мірнага суіснавання, штораз болей заваёўвае свет.

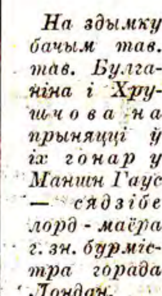
Насупор некаторым далакопам...

Наглядальнік

ГІСТАРЫЧНЫ ВІЗІТ

Візіт кіраўнікоў Савецкай дзяржавы, першы на працягу 40 гадоў існавання СССР, пяройдзе ў гісторыю як доказ магчымасцей мірнага суіснавання дзяржаў аб розных грамадскіх ладах.

Сардэчна прынятыя і прывітаныя англійскім народам, Булганін і Хрушчоў абмеркавалі ў Лондане рад важных, усяму свету, праблем. (глядзі „Наш каментарый").

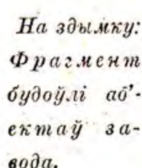

На здымку бачым тав. тав. Булганіна і Хрушчова на прыняцці ў іх гонар у Маншн Гаус — сядзібе лорд-маёра г. зн. бурмістра горада Лондан.

Новы МЕТАЛУРГІЧНЫ ЗАВОД

Непадалёк Варшавы — сталіцы нашай краіны, — на плошчы некалькіх квадратных кіламетраў расце навейшы металургічны завод.

Гэты завод мы будуем пры выдатнай дапамозе Савецкага Саюза

На здымку: Фрагмент будоўлі аб'ектаў завода.

Пятро Глебка ў Беластоку

24 красавіка Беласточчыну наведаў выдатны беларускі паэт і моваэнаўца, Пятро Фёдаравіч Глебка. У Беласток прыехаў ён з Варшавы, дзе быў прысутны на сесіі Польскай акадэміі навук у сувязі з годам Міцкевіча, як прадстаўнік ад беларускага народа.

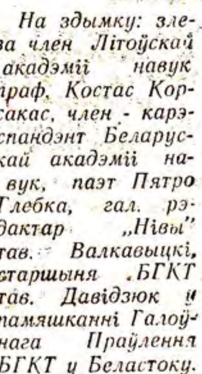
Беласток вельмі сардэчна сустрэў Пятра Фёдаравіча. І госць і гаспадары былі моцна ўсхваляваны.

У паабедзены час адбылася сустрэча беларускага паэта з калектывам рэдакцыі „Ніва". Атмасфера сустрэчы сапраўды шчырая, сяброўская. Мы шмат новага і цікавага даведаліся ад дарагога госця, які расказваў нам аб Савецкай Беларусі, аб навуковых працах, якія там вядуцца.

У 18 гадзіне Пятро Фёдаравіч выехаў у Гарадок. Жыхары Гарадка прынялі яго з вялікай радасцю. Паднеслі падарункі, кветкі і пасля прыемнай, сяброўскай сустрэчы, папрасілі на супольную вячэру.

Раніцай, 25 красавіка наш дарагі госць пакінуў Беласток. Цераз Варшаву выедзе ў Мінск.

(вл)

На здымку: злева член Літоўскай акадэміі навук праф. Костас Корсакас, член - карэспандэнт Беларускай акадэміі навук, паэт Пятро Глебка, гал. рэдактар „Нівы" тав. Валкавыцкі, старшыня БГКТ тав. Давідзюк у памяшканні Галоўнага Праўлення БГКТ у Беластоку.

НАГУТАРЫМ

ЧАЛАВЕЧАЯ ГОДНАСЦЬ

Прыгожымі бываюць вечары на прадвесні, калі змрок паволі ахутвае ўсё наваколльнае. Глянеш у неба, а там... мноства, мноства мігатлівых агеньчыкаў-зорак.

Уздыхнеш — паветра чыстае, пахне надыходзячай вясной. Вельмі прыемна так пахадзіць ды памарыць у гэтакі час... Іду я па вуліцы свайго мястэчка. Даўно ўжо тут не быў. Шмат чаго змянілася...

Ало што гэта? Прадамной зарысавалася нейкая знаёмая постаць. Прыглядаюся... Міхась!

Дарагі сябра пазнаў мяне здалёк... яшчэ хвіліна і... сардэчна паціскаем сабе рукі.

— Здароў Міхась! — прымаўляю ўзрушаным голасам. — Даўно не бачыліся.

— Здароў Кастусь! — адказаў нейк з сумам мой сябра. Мяне гэта трохі занепакоіла.

— Што табе Міхайла? — пытаю.

Сябра хвілінку счакаўшы з якойсьці прымушанай падкрэсленнасцю — адказаў:

— От... ды ні-чо-га...

Мы рушылі з месца. Пайшлі ўніз вуліцы Раптам недзе пачуліся гукі музыкі.

— У клубе сёння танцы... у нас так амаль... у кожную нядзелю — нібыта з весялосцю, нібыта з сумам заявіў сябра.

Я выразна адчуў, што майго таварыша нешта моцна ўсхвалявала. Заглянуў яму ў вочы.

— Што Міхайла, з Алесяй не ладзіцца? — асцярожна пытаю.

— Ды не... а зрэшты і так і не... — няўпэўнена адказаў.

А потым пачаў „Вось я ніяк не разумею яе. Здаецца дачка простых людзей. Ад малога ўзгадавалася на гэтай зямлі. Першае слова, якое яна навучылася, было слова беларускае, роднае, блізкае, любімае слова. Доўгія стагоддзі абсмейвалі нашую мову шляхта, буржуазія і ўсе тыя, паддымнікі, якія цягнулі сокі з народа. Але гэта ўжо даўняя мінуўшчына..." „— быццам з палёгкай уздыхнуў сябра.

„А чаму яшчэ цяпер сароміцца сваёй мовы, свайго народа? Няўжо на роднай мове нельга выразіць усяго так, як чалавек чуе? Няўжо яна такая „брыдкая", што нельга на ёй прызнацца ў каханні?"... — амаль выкрыкнуў сябра... „Не, як яна сабе хоча (г. зн. Алеся), але я не буду крывіць сваёй годнасцю, чалавечым гонарам", — задумліва, заўзята прашаптаў Міхась

Праз хвіліну зноў пачаў...

„Ці гэтага сораму вучыць яе школа, ЗМП?.. Не! Напэўна не! Сучаснага чалавека нельга сабе ўявіць без патрыятызму. Патрыятызм — гэта, я-б сказаў, сэрца і сумленне чалавека, яго воля да барацьбы",... — узнёслым тонам закончыў Міхайла „На такі сорам у XX стагоддзі не павінна быць месца", — дадаў.

* * *

Ужо лежачы ў ложку я яшчэ доўга думаў аб тым, як глыбокія, балючыя, крыўдныя сляды аставіла буржуазна - шляхецкая няволя на целе нашага народа. Я яшчэ думаў і аб тым, да якой ступені гэтая няволя можа звіхнуць чалавечую годнасць, гонар

К ЯНОВІЧ

ПЕРШАМАЙ

Прыгожая наша беластоцкая зямля. Удоўж ды ўпоперак пакрыта яна зялёнымі палеткамі, кучаравымі лясамі. На поўдні яе расцілаецца спрадвечная Белавежская пушча, на поўначы Аўгустоўскія бары.

Ціха спяць у лагчынах празрыстыя блакітныя азёры, абрамленыя цёмназялёным вянком лясоў, цягнуцца ў неба бурштынавыя сосны...

Цудоўная наша краіна.

Але спрадвеку цяжкая была тут доля чалавека. На жаласных лапіках пясчанай зямлі ўпарта змагаліся нашыя бацькі ды дзяды за хлеб, які скупа радзіла пустая глеба. Пад дзіравай саламянай страхою можна звілі сабе гняздо галеч, непрагляднае ўбоства.

Але вось з усходу прышоў вызваліцель з чырвонай зоркай на шапцы, падаў руку згаравaнаму, задыхаючамуся народу і дапамог яму стаць на ногі. І вось мінула ўжо дванаццаць гадоў, як мы будуем новае, шчаслівае жыццё.

Болей ажыўленым, светлым і цікавым робіцца яно з кожным днём. Мінулыя гады былі гадамі бурнага будаўніцтва і культурнага ўздыму не толькі ў нашым Беластоку але і ў любой аддаленай мясцовасці. Гэты год будзе годам яшчэ болей шпаркага росту агульнага дабрабыту. Так, як і ўсюды, у Беласточчыне з надыходам вясны, з новым прылівам сіл бярэцца нашае сялянства за свае неадкладныя справы.

У машынныя станцыі прыбываюць новыя энергічныя людзі — спецыялісты сельскай гаспадаркі. Будуць яны ўкараняць перадавую культуру працы, дабівацца багацця хлеба, масла, малака і мяса, будуць дабівацца таго, каб імклівымі тэмпамі будаваць новыя фермы ў вытворчых кааператывах, паскараць асушку Куваскіх балот.

Усё гэта — дзеля дабра народа.

І вось ужо цяпер, у прыгожай, але некалі ўбогай і занядбалай Беласточчыне, па зіхацячых у сонцы дратах бяжыць электрычны ток, запальваючы яркія лямпачкі ў хатах сельскіх працаўнікоў. І электрастанцыі і лініі высокага напружання створаны дзякуючы ахвярнай працы рабочых — палякаў і беларусаў, засяляючых нашую краіну

А былі-ж часы, калі буржуазія, атручваючы свядомасць людзей ядам правакацыі і хлусні, імкнулася пасеяць між беларусамі і палякамі штучную, нацыянальную варожасць. Тыя часы ўжо мінулі і болей не вернуцца. Засталіся яны толькі ў нашай памяці, як прывід чорных дзён. І калі гэты прывід прабуе яшчэ дзе- нідзе паказацца ў якім небудзь цёмным вугалку, то мы ведаем, што гэта прывід мінулага, які нікога з нас не можа запалохаць, таму, што ў прывіды мы не верым нават калі яны рабалепствуюць перад сваімі гаспадарамі і атрымліваюць за гэта долары.

Болей ажыўленым і вясёлым робіцца жыццё ў нашым горадзе. Мы будуем новы Беласток — працоўны, прамысловы, горад навейшай тэхнікі і перадавой культуры.

Па вуліцах Беластока ходзяць юнакі і дзяўчаты ў карычневых шапачках з эмблемамі медыцыны Гэта студэнты ды студэнткі Медыцынскай акадэміі. Пасля сканчэння вучобы паедуць яны ва ўсе куткі нашага ваяводства выкараняць знахарства, несці дапамогу простым людзям

Іншыя юнакі носяць шэразялёныя шапкі. Гэта студэнты Інжынернага вучылішча.

Будуць яны будаваць новыя заводы, фабрыкі і дамы, кіно і тэатры, палацы і дзіцячыя сады. І калі народжаны ў гэтым годзе малыш падрасце, ён пойдзе ў палац культуры, які да таго часу будзе пабудаваны у цэнтры горада. Тут, ззяючы і пераліваючыся святлом, на кожны Новы год будзе наладжвацца святочная ёлка. У гуртку юных натуралістаў малыш старанна будзе карміць чарапахі, вырошчваць далікатныя лаўравыя дрэвы або, у іншым гуртку, з захапленнем будзе будаваць мадэлі самалётаў.

І яму раскажуць аб тым, як вялікія вучоныя адкрылі атамную энергію і як нядобрыя людзі задумалі знішчыць гэтай энергіяй чалавецтва, але дзякуючы пільнасці і нязломнай волі народаў свету, гэтыя планы былі выкрыты; як прымушана гэтую, велізарную энергію служыць народам.

І таму, у дзень міжнароднага рабочага свята — Першамая ўсе, як адзін выйдзем на вуліцы з яркачырвонымі і белачырвонымі сцягамі каб прадэманстраваць сваю ўдзячнасць народнай уладзе за клопат аб нас, за беларускія школы, за нашую „Ніву".

Выйдзем каб паказаць сваю салідарнасць з працоўнымі ўсяго свету, якія змагаюцца за лепшае жыццё, за мір паміж народамі; каб шахцёр, які апускаецца ў шахту не дрыжэў за лёс сваёй сям'і; каб селянін спакойна апрацоўваў сваю зямлю ды не пазіраў з трывогай у неба — ці не ляцяць часам самалёты з бомбамі; каб мараход спакойна плыў па хва ях зыбкай і нясталай стыхіі ў адлеглыя краіны, дзе чакала-б яго братэрская сустрэча іншаплямённікаў; каб маці сумуючая па дзецях не трывожылася аб іх жыцці; каб маладыя юнакі ды мілыя, прыгожыя дзяўчаты каханіся, спакойна шапталі сабе свяшчэнныя словы любві, не дрыжачы перад разлукай...

За годам ідзе год, і кожны з іх з'яўляецца для нас ступенькай уверх. Цвёрда і ўпэўнена крочаць людзі краін народнай дэмакратыі па гэтых ступеньках, пераканаты ў правільнасці свайго шляху. Яны ідуць да сацыялізма, да вялікіх перамог міру і чалавецтва ва ўсім свеце.

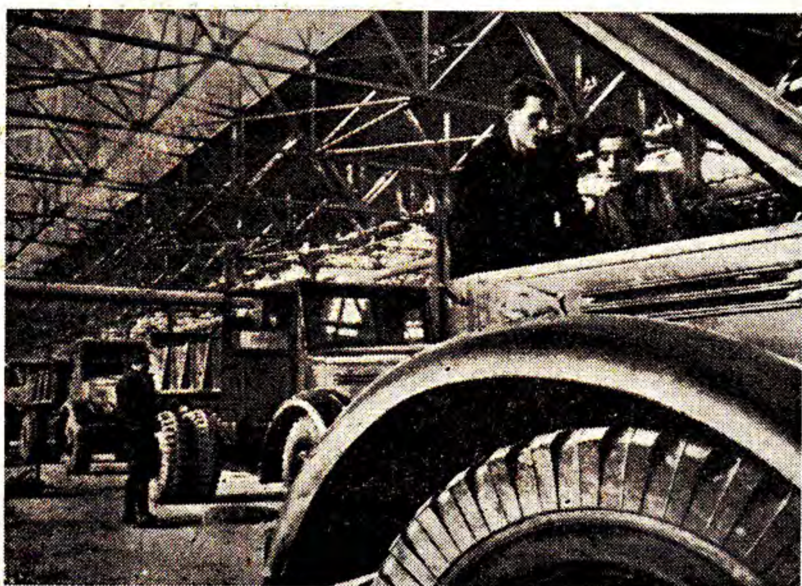
Па гэтых, шырокіх, гранітных ступеньках ідзем і мы, беларусы — грамадзяне Польскай Народнай Рэспублікі.

Ідзем натхнёныя, з радасцю працы і жыцця. І ў радасны дзень Першамая мы ў сваіх думках моцна паціскаем рукі верным таварышам у барацьбе і працы — польскаму і савецкім народам, з якімі нас навекі звязаў адзіны шлях і вялікае братэрства.

І сумесна з імі мы паціскаем рукі ўсім, хто змагаецца за мір на нашай планеце, з пажаданнем ім шчасця і перамогі.

З Савецкай БЕЛАРУСІ

У адным з цэхаў Мінскага аўтамабілебудаўнічага завода.

Беларускія машыны шостай пяцігодкі

Дырэктывамі XX з'езда КПСС па шостаму пяцігадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР намечана павялічыць у Беларусі выпуск трактараў у 2,7 раза, аўтамабіляў — у 1,6 раза, а таксама наладзіць вытворчасць многіх новых відаў сельскагаспадарчых машын.

50-тонныя аўтамашыны

...Велізарная светлая зала застаўлена чарцёжнымі сталамі. Гэта — канструктарскае бюро Мінскага аўтазавода. Тут на кальцы, а побач — у цэхах, эксперыментальным і доследнай вытворчасці — у метале і дрэве ажыццяўляюцца смелыя задумы тварцоў удасканаленай тэхнікі.

— К 1960 году наша прадпрыемства павялічыць выпуск аўтамабіляў у 1,6 раза, — расказвае галоўны канструктар завода Л. В. Косткін. Ствараючы новыя маркі машын, калектыў зыходзіць перш за ўсё з патрэб гаспадаркі.

Цяпер заканчваецца праектаванне, і ў другім паўгоддзі будзе выпушчан першы ўзор самай вялікай у нашай краіне аўтамашыны. Яе грузападымальнасць — 40—50 тон. Новы самазвал па знешняму выгляду падобны на свайго малодшага брата — 25-тонны аўтамабіль маркі «МАЗ-525», які добра заракамендаваў сябе на будоўлях пятай пяцігодкі.

Такія гіганты прынясуць вялікую карысць на работах па здабычы вугалю і руды адкрытым спосабам, а таксама на земляных работах буйных маштабаў. Перавага гэтай машыны заключаецца не толькі ў тым, што яна замяняе некалькі самазвалаў звычайнай грузападымальнасці. Магутнасць новага аўтамабіля дазваляе яму высокапрадукцыйна працаваць з гіганцкімі экскаватарамі і намнога паскорыць тэмпы перавозак.

За апошнія месяцы калектыў стварыў таксама дзве мадэлі аўтамашын высокай праходнасці. Гэта — лесавоз «МАЗ-501», які ўжо знаходзіцца ў серыйнай вытворчасці, і аўтамабіль «МАЗ-502», выпуск якога пачнецца ў бліжэйшы час. Асноўнае прызначэнне першага з іх — работы на дзялянках па вывазцы драўніны. Машына падымае да 20 кубаметраў лесу ў прутах даўжынёй у 30—35 метраў. Разам з тым аўтамабіль можа быць выкарыстан па развозцы труб у трасах нафта- і газаправодаў. «МАЗ-502» прызначан для перавозкі розных грузаў у новаасвойваемых раёнах Сібіры і Далёкага Усходу, дзе пакуль няма добрых дарог.

Акрамя таго, завод выпусціць у шостай пяцігодцы многа спецыялізаваных відаў транспарту — прычэпаў і паўпрычэпаў. Такія агрэгаты палепшаць выкарыстанне магутнасцей аўтамабільнага парку. Адначасова на базе выпускаемых аўтамашын ствараецца рад новых, якія маюць больш высокую магутнасць і грузападымальнасць, лепшыя эксплуатацыйныя якасці.

Сельскагаспадарчыя машыны і агрэгаты

У Дырэктывах XX з'езда КПСС па шостаму пяцігадоваму плану вялікая ўвага ўдзелена аснашчэнню сельскай гаспадаркі краіны рознастайнымі навяснымі і паўнавяснымі прыладамі. У Беларусі намячаецца разгарнуць масавую вытворчасць такіх агрэгатаў.

На Мінскім машынабудаўнічым заводзе «Ударнік» ужо выраблена некалькі відаў машын для механізацыі сельскага будаўніцтва. Гэта бульдозер і планіроўшчык, прызначаныя для земляных работ, спецыяльны бур, які забяспечвае хуткае капанне ям, іншыя механізмы. Усе яны могуць быць устаноўлены на трактары без істотных пераробак яго, і тады машына ператвараецца ў магутны агрэгат, які замяняе працу дзесяткаў землякопаў.

Буйнейшым прадпрыемствам краіны па вытворчасці сельскагаспадарчай тэхнікі стане ў шостай пяцігодцы „Гомсельмаш». Выпуск прадукцыі тут павялічыцца амаль утрая. Асноўны від новай тэхнікі завода — мадэрнізаваны сіласаўборачны камбайн, здольны праводзіць не толькі здрабненне сіласу, але і аддзяляць пачаткі кукурузы. У бліжэйшыя гады пачнецца таксама выпуск удасканаленых ільнотрапальных машын. Канструктары ствараюць комплекс агрэгатаў, для механізацыі працы на жывёлагадоўчых фермах.

У шостай пяцігодцы распачнецца будаўніцтва буйнага завода сельскагаспадарчага машынабудавання ў Віцебску. Адначасова расшыраюцца вытворчыя магутнасці дзеючых прадпрыемстваў.

Абсталяванне для механізацыі ферм

У калгасах рэспублікі ўзрастае аб'ём работ па механізацыі жывёлагадоўчых ферм. Павялічваецца завоз кормапрыгатавальных машын, намечана зманціраваць на працягу года 1.600 падвесных дарог, устанавіць 200 ветрарухавікоў. У распараджэнне мантажных брыгад раду МТС прадстаўлены аўтаперасоўныя майстэрні, забяспечаныя камплектам інструментаў, тросамі, лябёдкамі.

Паступае многа новага абсталявання. У гэтым годзе ўпершыню ў некаторых сельгасарцелях рэспублікі ўводзіцца аўтапаенне на свінагадоўчых фермах. З гэтай мэтай завозяцца спецыяльныя аўтапаілкі „ПАС - 2". Першая партыя такіх аўтапаілак прыбыла ўжо для калгасаў Мінскага раёна.

На Мінскім заводзе архітэктурнай керамікі выраблены доследныя ўзоры керамічных аўтапаілак з алюмініевымі клапанамі. Яны маюць рад пераваг перад існуючымі — зручней для ўстаноўкі, больш гігіенічныя, могуць быць выкарыстаны не толькі для кароў, але і для цялят, свіней. Першая партыя новых аўтапаілак устаноўлена на ферме калгаса „Савецкая Беларусь" Мінскага раёна.

Сёлета упершыню на калгасных пашах пачнуць ужывацца „электрапастухі". Для сельгасарцелей рэспублікі выдзяляецца каля 100 такіх прыбораў. Іх выкарыстанне намнога аблегчыць працу жывёлаводаў.

Машынна - трактарныя станцыі рэспублікі атрымліваюць 60 электрастрыгальных агрэгатаў „АСХ-6". Гэтыя механізмы больш зручныя ў мясцовых умовах, кампактней чым ранейшыя ўзоры.

(БЕЛТА)

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

Я з задавальненнем чытаю ваш часопіс „Ніва", кожны нумар якога, нашы сябры прысылаюць з Польшчы. Вашым часопісам вельмі цікавяцца ўсе студэнты Беларускага дзяржаўнага універсітэта імя В. І. Леніна, асабліва студэнты філалагічнага факультэта.

Калі мы атрымліваем новы нумар часопіса, то ён ніколі не задзержыцца доўга ў адных руках, ахвотнікаў яго чытаць многа. У часопісе мы бачым, як жывуць беларусы ў Польшчы, як жывуць нашы сябры, палякі.

З свайго боку я хачу расказаць вам, аб жыцці нашых студэнтаў, аб іх вучобе, аб іх працы, і я думаю, што гэта асабліва зацікавіць нашых маладых сяброў палякаў.

Я займаюся на другім курсе філалагічнага факультэта і магу сказаць, к вучацца мае аднакурснікі. У нас амаль усе вучацца на добра і выдатна, і ганьба таму, хто атрымае тройку.

Гэты год мы вывучаем польскую мову. Яна нас вельмі цікавіць, ды і мы можам чытаць польскія газеты і кнігі. Вывучэнне мовы ў нас добраахвотнае, але наведваюць лекцыі вельмі многія з нас.

Хочацца расказаць яшчэ аб культурным жыцці нашых студэнтаў. Наша моладзь любіць спяваць, танцаваць, і самадзейнасць у нас вельмі багатая. Нядаўна быў агляд мастацкай самадзейнасці факультэтаў. Наш факультэт прадставіў многа нумароў. Асабліва спадабалася ўсім польская песня „Вясёлы поезд", у выкананні студэнтаў палякаў.

23 красавіка адбудзецца агульнауніверсітэцкі агляд самадзейнасці. Нашы сябры палякі будуць спяваць і на гэтым аглядзе. Усе радуемся за іх. Часта ў нас бываюць сустрэчы з пісьменнікамі, артыстамі тэатраў, перадавікамі прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

Нядаўна быў вечар сустрэчы з народным беларускім пісьменнікам Кандратам Крапівой.

На днях была сустрэча з сястрой рускага паэта Маякоўскага, Людмілай. Яна расказала аб яго жыцці і творчасці. У заключэнне вечара былі праслуханы грампласцінкі з запісам голасу Маякоўскага.

Наша савецкая моладзь любіць усе навінкі літаратуры і мастацтва. Мы праглядваем усе новыя кінофільмы, часта ходзім у тэатры. Асабліва любім хадзіць у Беларускі Акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы, які быў у вас на гастролях.

Хацелася-б напісаць вельмі многа, але гэта яшчэ толькі першае пісьмо. У другім пісьме я напішу больш пра наша жыццё, пра наш горад.

Ад імя нашай моладзі шлю прывітанне польскай моладзі і жадаю ёй поспехаў у вучобе, працы.

ЗІНА КАРДАШ
Мінск

Пʼесы англійскіх пісьменнікаў на беларускай сцэне

5 красавіка Дзяржаўны рускі драматычны тэатр БССР імя М. Горкага паказаў спектакль „Кароль Лір". Гэта 150-е прадстаўленне трагедыі вялікага англійскага драматурга Шэкспіра. Ролю караля Ліра з нязменным поспехам выканаў народны артыст беларускай ССР Аляксандр Кістаў.

У гэтым-жа тэатры многія гады не сыходзіць са сцэны „Атэла" Шэкспіра. З поспехам ідуць тут спектаклі „Пігмаліён" Шоу, „Мёртвая хватка" Галсуорсі.

Творы англійскіх пісьменнікаў карыстаюцца ў Беларусі вялікай папулярнасцю. У Беларускім дзяржаўным акадэмічным тэатры імя Янкі Купалы адноўлен спектакль „Ромео і Джульета" Шэкспіра. Многа год ідзе тут камедыя „Дзень цудоўных падманаў" („Дуэнья") Шэрыдана.

У Беларускім дзяржаўным драматычным тэатры імя Якуба Коласа ў новай пастаноўцы ідзе трагедыя Шэкспіра „Гамлет". Тут таксама пастаўлена пʼеса „Ноч памылак" Гольдсміта.

У творчым плане Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра імя Ленінскага камсамола Беларусі — спектакль „Выкрыты цудатворац" Філдзінга.

(БЕЛТА).

З хутароў — у калгасныя сёлы

Праўленне калгаса імя Леніна, Целяханскага раёна, Брэсцкай вобласці зацвердзіла мерапрыемствы на 1956 год па выкананню Дырэктыў шостага пяцігадовага плана. Вырашана за год падвоіць вытворчасць збожжавых, бульбы і гародніны, значна больш, чым у мінулым годзе, здаць дзяржаве малака, мяса і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі.

Важным мерапрыемствам з'явіцца ссяленне хутароў. Сёлета з хутароў у калгасны цэнтр перасяліцца 30 калгаснікаў. Аб сваім жаданні перасяліцца падалі заявы калгаснікі О. Віктаровіч, П. Хоміч, Г. Кот, С. Платкова і іншыя. Для аказання дапамогі калгаснікам выдзелена 50 тысяч рублёў доўгатэрміновай пазыкі і 200 кубаметраў лесаматэрыялу.

Новы пасёлак з 20 двароў вырас у апошні час у калгасе імя Молатава Давыд-Гарадоцкага раёна. Сёлета калгас дапаможа перасяліцца з хутароў яшчэ 40 сем'ям. Для іх ужо адведзены прысядзібныя ўчасткі. Праўленне дапамагае ў набыцці і дастаўцы будаўнічых матэрыялаў.

Ссяленне хутароў пачалося ў многіх калгасах Іванаўскага, Лунінецкага, Маларыцкага і Столінскага раёнаў.

Новыя творы самадзейных кампазітараў

ВІЦЕБСК, 9 красавіка (БЕЛТА). Пры абласным Доме народнай творчасці адбыўся семінар самадзейных кампазітараў. Абмеркавана больш дваццаці новых музычных твораў.

Высокую ацэнку атрымалі песня, напісаная мастацкім кіраўніком клуба Аршанскага ільнакамбіната В. Тарасавым „Радзіма мая" і „Песня маладосці" — словы і музыка студэнта музычнага вучылішча Л. Амеліна. Электраманцёр Г. Шадурскі стварыў песню „Расцім лясы", а кіраўнік хору дыванова-плюшавага камбіната В. Смірноў — „Аб калгасным полі". На словы М. Смаргановіча „Невядомая прычына" напісаў музыку выхавацель Славенскага дзіцячага дома Ф. Чорнаў.

Усе гэтыя творы рэкамендаваны для выканання харавымі калектывамі.

З пачатку года самадзейнымі кампазітарамі вобласці створана звыш 50 новых песень.

Выдатны рэкорд беларускага штангіста

На міжнародных таварыскіх спаборніцтвах па падняццю цяжараў, якія закончыліся ў Маскве, выдатнага выніку дабіўся беларускі штангіст Яўгеній Новікаў. Ранейшы ўсесаюзны рэкорд у жыме штангі двума рукамі для атлетаў цяжкай вагі быў роўны 156 кілограмаў і належаў Новікаву. Пачаўшы спаборніцтва з вагі — 150 кілограмаў, на другім падыходзе Я. Новікаў узяў вагу 156 кілограмаў 500 грамаў. Пасля гэтага Новікаў папрасіў устанавіць на штанзе 160 кілограмаў і бліскуча ўзяў гэтую вагу, устанавіўшы новы ўсесаюзны рэкорд. Дасягненне Новікава вылучае яго ў рад самых моцных штангістаў цяжкай вагі ў свеце.

Юрыдычныя кансультацыі для насельніцтва

Штодня юрыдычную кансультацыю Белпрофсовета наведваюць дзесяткі працоўных. Тут яны атрымліваюць бясплатныя кансультацыі па працаўладкаванню, афармленню пенсій і г. д. З пачатку года работнікамі юрыдычнай кансультацыі было дадзена каля 1.000 вусных і пісьмовых адказаў на запытанні рабочых, служачых, механізатараў. Адзін раз у тыдзень юрысты кансультацыі арганізоўваюць прыём наведвальнікаў на трактарным заводзе. Для гэтага на прадпрыемстве абсталяван спецыяльны пункт.

Работнікі кансуль[illegible]і па пісьмах працоўных часта выязджаюць на прадпрыемствы і ва ўстановы рэспублікі. У Гомелі нядаўна пабывала юрыст тав Нагорская. Яна наведала шклозавод, абозабудаўнічы камбінат, фабрыкі «[illegible]амінтэрн», «8-е сакавіка», «Прац[illegible]» і дала адказы на шматлікія запытанні рабочых.

Коратка

■ 8 красавіка ў Мінску адбылося урачыстае адкрыццё Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача. Гэта — пяты тэатральны калектыў сталіцы рэспублікі. Многія з яго артыстаў закончылі Беларускі тэатральна - мастацкі інстытут. У групу залічаны таксама некаторыя таленавітыя выканаўцы з гурткоў мастацкай самадзейнасці.

Новы тэатр мае глядзельную залу на 560 месц, прасторныя файэ, педагагічны кабінет, выдатнае месца масавых свят — „ёлачную залу", рэпетыцыйныя памяшканні, дэкарацыйныя і бутафорскія майстэрні. Сцэна аснашчана навейшымі тэатральнымі механізмамі.

■ У 1956—1957 годзе ў Мінску будзе пабудавана 12 новых кінотэатраў.

■ Калектыў Мінскага трактарнага завода, уключыўшыся ў перадмайскае спаборніцтва, вырашыў выпусціць да свята 100 трактараў.

Выступленне танцавальнай групы калектыву мастацкай самадзейнасці, які складаецца з рабочых і працаўнікоў горада Гомеля.

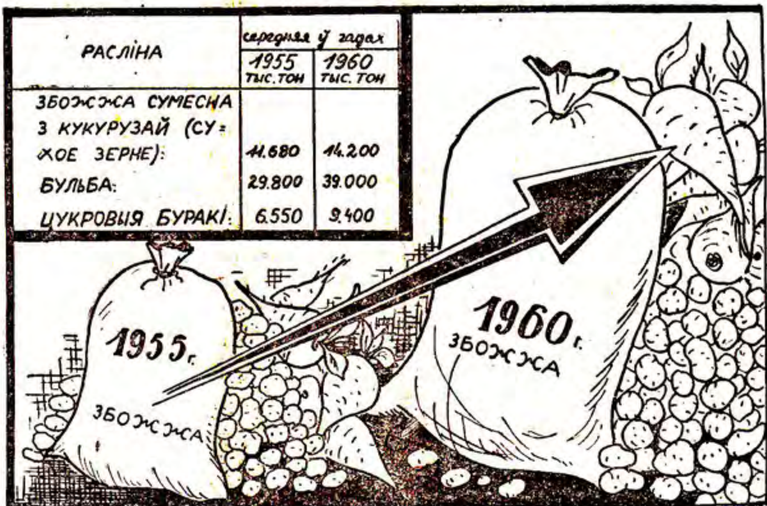
Лічбы пяцігодкі ў сельскай гаспадарцы

Асноўным залажэннем палітыкі Партыі ў пяцігодцы будзе паслядоўнае спалучэнне — социялістычнай перабудовы вёскі з адначасовым выкарыстаннем усіх магчымасцей дзеля росту вытворчасці ў паасобных сялянскіх гаспадарках пры абмежванні капіталістычных элементаў.

Дзяржаўная дапамога сельскагаспадарчым кааператывам, узмоцненая арганізацыйная і палітычная работа, — павінны загарантаваць такое развіццё сельскагаспадарчых кааператываў, каб у канцы пяцігодкі абняць кааператывамі на 25—30 працэнтаў агульнай плошчы сялянскай зямлі.

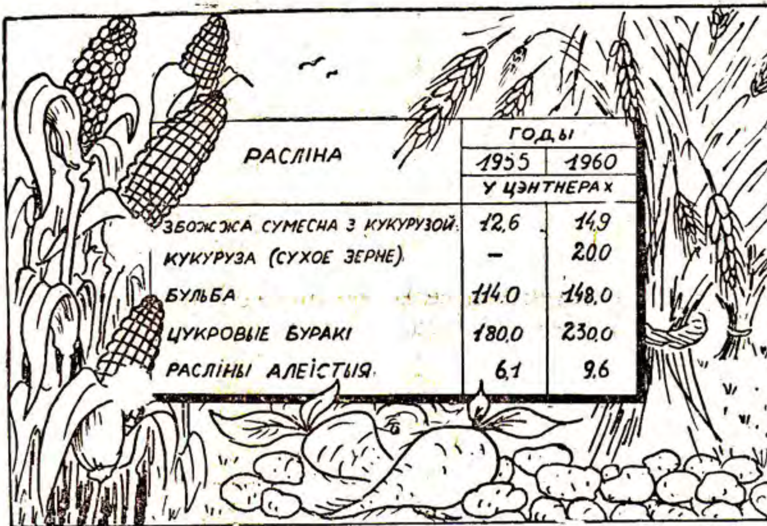
У гадах 1956—1960 мы павінны асягнуць рост сельскагаспадарчай вытворчасці на 25 прац. пры росце раслiннай вытворчасці на 22 прац., а гадаўлянай на 29 прац.

Ураджай павінен узрасці гэтак:

РАСЛІНА	сярэдняя ў гадах 1955 тыс. тон	1960 тыс. тон
ЗБОЖЖА СУМЕСНА З КУКУРУЗАЙ (СУХОЕ ЗЕРНЕ):	11.680	14.200
БУЛЬБА:	29.800	39.000
ЦУКРОВЫЯ БУРАКІ:	6.550	9.400

Збор асноўных коранеплодаў у пяцігодцы навінен узрасці гэтак.

РАСЛІНА	ГОДЫ 1955	1960
	У ЦЭНТНЕРАХ	
ЗБОЖЖА СУМЕСНА З КУКУРУЗОЙ	12,6	14,9
КУКУРУЗА (СУХОЕ ЗЕРНЕ)	—	20,0
БУЛЬБА	114,0	148,0
ЦУКРОВЫЕ БУРАКІ	180,0	230,0
РАСЛІНЫ АЛЕІСТЫЯ	6,1	9,6

Як гаспадараць у Дыдулях

У Дыдулях (Бельскага павета) найперш пазнаёміўся я з Аляксандрам Лушчынскім, яго жонкай Марынай і зяцем — Юркам Голубам. Доўга сядзелі мы разам і вялі гутарку пра рознае. З гэтага „рознага" складаецца жыццё. Пра тое, як у панскай Польшчы хадзілі ў лапцях, як банды Мікалайчыка здзекваліся над беларусамі, як узнік у іх вёсцы пажар у 1950 годзе, як электрыфікавалі і радыёфікавалі іх вёску.

— Калісьці мы і марыць не маглі аб электрычным святле і радыё, — сказала Марына Лушчынская, паказваючы рукою на радыёкропку і электрычную стосвечавую лямпу.

— Цяпер ніхто не п'е горкай кавы, або з сахарынаю; ніхто, ідучы ў горад, не нясе ў руках абутку. Прапаў голад на зямлю, прапала галеча, — гаварыла Марына Лушчынская.

Потым яны з Юркам Голубам сталі расказваць аб сваім сельскагаспадарчым кааператыве, аб яго дасягненнях.

— Мы купілі грузавік, радыёапарат, пабудаваліся, маем нават свой тэлефон, — расказвае Юрка Голуб. — Вось ідзем, пабачыце якія маем прыгожыя грамадскія будынкі, — дадае паглядаючы ў акно.

Сумесна з Лушчынскім і Голубам накіраваліся мы да цэнтра сельскагаспадарчага кааператыва, які знаходзіцца ў канцы вёскі. Гэта сапраўдны цэнтр. Пабудавана там стайню, кароўнік, свінарнік і вялікі свіран.

З аднаго боку гэтых пабудоў знаходзіцца гараж, у якім стаяць грузавік і сельскагаспадарчыя машыны. З другога боку раскінуўся на 4-х гектарах грамадскі сад.

У кароўніку я сустрэўся з Надзяй Голуб і Марысяй Ігнацюк, якія спяшаючыся даілі каровы.

— Ну, даяркі, скажыце, колькі літраў у год надойваеце малака ад адной каровы?

Дзяўчаты не ведалі што адказаць на маё пытанне. Крыху памаўчаўшы, адна з іх сказала:

— Мы не даяркі. Кароў у нас дояць жанчыны па чарзе.

З Юркам Голубам пайшлі мы далей калідорам. Ён гаварыў, што раней даіў кароў Валодзя Томчук, ды адмовіўся ад гэтай работы.

— Абыякава адносяцца тут да жывёлагадоўлі — падумаў я.

Назаўтра я даведаўся, што ўчарашнія „даяркі", забыліся падаіць адну карову. Але гэты выпадак магчыма што выключны. Больш за ўсё здараецца, — як гавораць некаторыя члены кааператыва, — што „даяркі" да канца не дадойваюць кароў. А гэта таму, што яны ўсе абыякава адносяцца да гэтай справы, што няма асабістай адказнасці за ўдой малака. Кожны спяшаецца і ніхто дакладна не доіць.

Потым накіраваліся мы да стайні. Там пазнаёміўся я з Паўлам Томчукам. Выключную зычлівасць і лагоднасць зразу адчуў я, як толькі звярнуўся да яго. Стараўся ён гаварыць са мною на польскай мове — ды гэта, нейк яму не выходзіла. Быў вельмі вясёлы.

— Ён заўсёды такі вясёлы і добры, як падап'е — шапнуў мне на вуха адзін з прысутных у стайні. І дадаў: — Быў у Бельску і там „хваціў".

У стайні ўсе 20 каней прагна елі пахучае сена. Павольна набліжаўся вечар. У гэты час у Васіля Сахарчука збіраліся члены сельскагаспадарчага кааператыва, каб паслухаць радыёперадачу з Мінска аб тым, як жывуць і працуюць нашы браты ў Совецкай Беларусі.

Побач са мною на доўгай вясковай лаве сядзеў старшыня сельскагаспадарчага кааператыва, Сцяпан Грыгорук. Гэты, яшчэ малады чалавек, у самым, як кажуць, творчым узросце, расказваў аб грамадскай гаспадарцы.

— Жывем някепска. Па 5 клг. збожжа і па 2 з палавінай злотых выпала сёлета на працадзень. Каб акрэсліць даходы членаў кааператыва, — трэба дадаць, што сям'я Паўла Томчука атрымала 55 цэнтнераў збожжа і каля трох тысяч злотых. Акрамя таго даходзіць яшчэ сена і салома.

— А як ажыццяўляюць ў вас пастановы V Пленума Цэнтральнага Камітэта ПЗПР? — звярнуўся я да сакратара партыйнай арганізацыі тав. Міхася Якубюка.

Ён перш, чым адказаць, выняў папяросу і закурыў.

— Плануем сёлета засеяць 2 гектары кукурузы і загаспадарыць 10 гектараў балот. Акрамя таго, будзем гадаваць 11 штук цялят, будзем лепш угнойваць зямлю.

На маё пытанне, адносна надою малака ў год ад адной каровы, старшыня і сакратар адказвалі няўпэўнена.

— Менш - больш 2.120 літраў, — кажуць яны. — Некаторыя каровы даюць нават 2.500 літраў

— Я паглядзеў на іх недаверчыва. І тут успомнілася мне, як сакратар і старшыня ў мінулым годзе ашукалі рэдактара „Беластоцкай Газеты" гаворачы, што на іх палях вельмі ўрадзіў „конскі зуб". У сапраўднасці яны яго зусім не сеялі.

Гутарка ў нас не клеілася. Потым хтосьці з прысутных сказаў: — „У нас вельмі кепска прадстаўляецца справа з нормамі працы". І гэтыя словы замкнулі ўсім рот. Больш ніхто нічога не хацеў гаварыць.

Было відаць, што гэта справа для іх вельмі важная, але члены сельскагаспадарчага кааператыва не хацелі ў голас пра яе гаварыць. Пра гэту і пра другія справы гавораць у Дыдулях цішком. Вось таму, я рашыў аб іх напісаць.

Якія-ж гэта справы? А вось яны. Вельмі нізкі ў Дыдулях аўтарытэт працадня. Некаторым членам сельскагаспадарчага кааператыва працадзень вельмі лёгка прыходзіцца, а іншым трэба цяжка працаваць на яго.

Вось, напрыклад, гэты самы Паўла Томчук, які найбольш зарабіў. Яму запісваюць адзін працадзень за тое, што ён зварыць адзін парнік бульбы свінням, а за тое, што разам з Іванам Ваўтанюком корміць свіней — яшчэ даходзіць яму паўтара працадня.

Такім чынам у адзін дзень ён зарабляе два з палавінай працадні. Менш закідаў да яго мелі-б, калі-б ён лепш даглядаў свіней, а перад усім, малых парасят, каб яны не дохлі. А гэтага няма. Парасят нават ніколі не ўводзяць у рэестры і па сённяшні дзень ніхто не ведае дакладна колькі ўжо іх падохла з прычыны кепскага дагляду.

Няма асабістай адказнасці таксама за свіней, як няма яе за дагляд кароў.

І яшчэ адна справа. Няма ў Дыдулях дастатковай пашаны да тых членаў сельскагаспадарчага кааператыва, якія шчыра працуюць, якія не баяцца нават крывавага мазаля. Напрыклад Валодзя Томчук у мінулым сам адзін спраўляўся з працаю каля кароў: карміў, даіў і любіў гэту працу. Але яму вельмі не падабалася, што такія, як Павал Томчук, за адзін напараны кацёл бульбы атрымліваў працадзень.

Ціха гавораць многія члены сельскагаспадарчага кааператыва і аб тым, што старшыня мае 600 адміністрацыйных працадзён, а бухгалтар 300. Паводле іх меркавання — гэта надта многа.

І справа апошняя. Многія члены сельскагаспадарчага кааператыва апрацоўваюць зямлю на боку. Гэта таксама моцна падрывае аўтарытэт працадня.

Каб гэтыя недахопы члены сельскагаспадарчага кааператыва ў Дыдулях зліквідавалі, тады можна было-б спадзявацца поспехаў у яго развіцці.

М. Х.

Успаміны

На ўскраіне Белавежскай пушчы ціха і ўтульна, разлажылася мястэчка Гайнаўка. Здалёк ўзвышаюцца над ім коміны Лясных прамысловых прадпрыемстваў.

На вуліцах — балота і ручайкі бягучай вады. Адчуваецца вясна. Каля хат, на тратуарах, ў лужынах забаўляюцца дзеці; смехі, бегі — вядома, бестурботныя дзіцячыя гады.

У недалёкай будучыні, гэтыя дзеці, вывучаючы рабочы рух, прачытаюць, можа сціплые, сухія словы: „...у гады санацыйнай дыктатуры пролетарыят Гайнаўкі чынна выступіў супраць дыктатуры Пілсудскага, арганізуючы шэраг эканамічных і палітычных забастовак..."

Гэтулькі скажа гісторыя, і можа новаму пакаленню гэтага хопіць.

На пляцы Лясных прадпрыемстваў, у фабрычных памяшканнях пахне смалой і перацёртым дрэвам. Прыглядаюся да твараў праходзячых работнікаў — маладыя, старэйшыя, жанчыны. Так, гэта яны, або іх бацькі збіраліся тут на гэтых пляцах у час забастовак, тут адбываліся сходы, гучэлі горкія словы, гаворачыя аб іх ўласнай няволі.

Вечарэе. Над пушчаю загараюцца першыя зоры. Лясныя прадпрыемствы шумяць безупынным рытмам працы. Будынак дырэкцыі амаль пусты ў гэты час. У клубе цёпла і ўтульна. Закурваем папяросы, пачынаем гутарку.

Тав. Павал Шыманюк зацягнуўся дымам, задумаўся, гляну ў у цёмную, за вакном даль, і ціха, у задуме, быццам дзесьці далёка бачыў мінулыя, старыя вобразы і іх растлумачваў, а потым пачаў гаварыць: „Мой бацька у 1921 г. пакінуў родную вёску, Семяноўку і пайшоў на працу ў лесапільню ў Гайнаўцы. У хаце было нас пяцёра дзяцей. Бацька зарабляў мала.

Лесапільня разрасталася. Яе пачатковы ўласнік збанкратаваў, а новая кампанія, бачачы велізарныя магчымасці эксплуатацыі Белавежскай пушчы, пачала актыўна разбудоўваць прадпрыемства. Раслі прадпрыемствы, расла і эксплуатацыя. Дробныя капіталістычныя „рыбкі", увіхаючыся каля вялікіх „акулаў" стараліся высмактаць з нас як найбольш, а даць як найменш.

Уваход у Прадпрыемства лясной прамысловасці ў Гайнаўцы. Адгэтуль заўжды пачыналіся дэманстрацыі і забастоўкі.

Шыманюк змоўк і дастаў папяроску. Тав. Сяргей Мартысевіч, седзячы, і слухаючы ў задумленні, прарывае наступіўшую цішыню і працягвае далей.

Я пачаў працу ў лесапільні „Пашуцкія Буды". У Гайнаўцы прадбачыліся большыя магчымасці, кінуў там працу і ў 1931 годзе перайшоў у Гайнаўку. Я зарабляў у той час 1 зл. ў дзень. Ці гэта было многа, ці мала, — дык хіба самі ведаеце?! Такіх маладых, як я, працавала са мной 18. Мы ведалі, што дзеецца нам вялікая крыўда. Але што было рабіць?! Ксяндзы і папы гаварылі з казальніц, што трэба ў пакорнасці пераносіць сваё ярмо, што на тым свеце будзем за цярплівасць узнагароджаны. Дырэкцыя навучала нас, што як будзем ветлівымі, дык нам калісьці падбавяць. Мы не ведалі, дзе ёсць праўда і як палепшыць свой быт.

Працаваў тады на пляцы стары работнік тав. Сахарчук. Сахарчук быў членам Комуністычнай Партыі Беларусі. Я даведаўся аб гэтым, вядома, многа пазней. Калі нас маладых ён пазнаў бліжэй, дык парадзіў коратка: „Дзеецца вам вялікая крыўда, сарганізуйце забастоўку, дамагайцеся падбаўкі. Свой быт можаце палепшыць толькі ў барацьбе, бо капіталіст нічога вам за дарма не дасць".

Мы зразумелі гэта добра. Кіраўніком пляца быў тады скончаны лайдак і п'яўка, нейкі Казлоўскі. Мы пайшлі да яго, растлумачылі ў чым справа і дамагаліся падбаўкі на 1 зл 20 грошы. Ён паглядзеў на нас іранічна, засмяяўся, пастукаў у лоб і адказаў: „Не падабаецца? — дык далей за вароты! На ваша месца прыдзе 100 другіх, якія і за 1 зл будуць працаваць".

Мы пайшлі да дырэктара прадпрыемства, пана Яцыніча. Ён з намі не хацеў нават гаварыць.

Уся наша група пастанавіла датуль не сходзіць з пляца, пакуль не дадуць нам падбаўкі. Дзве нядзелі не зыходзілі мы з пляца.

Нас стараліся падкупіць, запалохаць, — ды ўсё нічога не памагала. Тав. Сахарчук і другія комуністы падбадзёрвалі нас, ўсе працоўныя салідарызаваліся з намі. Пасля 2-х тыдняў мы дабіліся свайго: выйгралі нашу першую забастоўку. Нам далі падбаўку і мы пачалі атрымоўваць штодзённа па 1 зл і 20 гр.

Гэта былі вялікія дасягненні, якія паднялі нашу веру ва ўласныя сілы. Узрасла наша свядомасць. Мы адчулі вялікую сімпатыю да тых людзей, якія намі пакіравалі.

Гэта быў пачатак маёй барацьбы ў Гайнаўскай лесапільні. З гэтага часу пачаліся сапраўдныя забастоўкі і зацятыя змаганні з капіталістамі.

Трывае кароткае маўчанне. Я не адважаюся яго сарваць. Перарывае яго Шыманюк:

— Лета 1932 года было гарачае. На Зямлянках, Жабей - Горцы і Губерні, дзе ў смярдзючых норах гняздзіўся пролетарыят, дзе штораз больш умірала дзяцей ад сухотаў — штораз менш было хлеба і штораз болей бяды. Нелегальна дзейнічаючая група КПП і КПЗБ — Кунтышоў, Казак, Васілюк, Раманюк, Скорук, Сахарчук і другія, — гаворыць працяжна Шыманюк, — пачала рабіць сваё. З'явіліся газеткі і афішкі, пачалі ўсё больш гаварыць аб забастоўцы. Мы многа не жадалі, дамагаліся толькі 40 грошай падбаўкі падумайце: 40 грошай падбаўкі!

Пачалася забастоўка, затрымаліся ўсе прадпрыемствы, пакінула працу паўтары тысячы людзей. Гэта былі незабыўныя хвіліны. Быў створан забастовачны камітэт на чале з беларусам Кастусём Васілюком — членам КПЗБ, і палякам Янам Патэрам — членам лявіцы — ППС Камітэт сарганізаваў сход, растлумачыў работнікам мэту і сэнс забастоўкі. Мы вырашылі весці барацьбу да канца.

— А ці памятаеш, — дадае Мартысевіч, як ячэйка КПЗБ выдала тады спецыяльныя лістоўкі і газеткі? Іх друкавалі на шклаграфе ў тав. Хведара Саца пры вул. Гурнай.

— А я, — гаварыў Мартысевіч з агеньчыкамі радасці ў вачах распаўсюджваў гэтыя лістоўкі і наклейваў на платах і прызмах штабялёў.

— Дух быў тады бадзёры, — цягнуў далей Шыманюк. Мы збіраліся групамі, спявалі рэволюцыйныя песні. Комуністы, радавыя ППС-оўцы і прагрэсіўныя, паступовыя дзеячы „Класавай сувязі" праводзілі палітычную працу. Гэта быў пачатак. Буржуазія не хацела так лёгка паддацца. Сцягнула шмат паліцыі, узброенай у ЦКМ-ы, гумовыя палкі, каскі. У самых прадпрыемствах пачалі круціцца правакатары, шпікі, штрэйкбрэхеры.

Ноччу цішком арыштавана ўвесь забастовачны камітэт. Калі рана мы аб гэтым даведаліся, — вырашылі ісці ўсе разам і вызваліць арыштаваных.

Мы ішлі па вуліцы 3-га Мая (сягонняшняя Сталіна), штораз далучаліся да нас новыя групы людзей; натоўп рос, узнімалася нянавісць. Рабочыя вырывалі каменні з бруку, ламалі паркан, дайшлі да турмы. Але тут стаялі цэлыя ватагі паліцыі, узброенай да зубоў. Самая турма была густа абстаўлена ЦКМ-амі. Супраць нас ружжа, штыхі, гумовыя палкі. А мы што? Мелі толькі рабочыя кулакі, каменні ды жэрдкі.

Мы выявілі коратка паліцыі нашы жаданні. Паліцыя загадала няўхільна разыйсціся. Натоўп стаяў. Тады пачалі страляць над нашымі

Гэтая ластаўка на зіму не адлятала

Што-ж гэта за ластаўка, якая на зіму не адлятала, а на вясну не прылятала да нас? Мо' будзе тут ісці гутарка аб „Ластаўцы" — лепшым планёры польскай канструкцыі, які карыстаецца вялікай папулярнасцю і ў краіне і заграніцай? Не. Гэты унікум ластаўкі сустрэў я ў Белавежы.

Пачну ад пачатку.

Снег, як нічога і не было, ахутваў пушчу і мястэчка Белавежа, калі ластаўка, нягледзячы на мароз, давала аб сабе знаць. І то часта: раз, або два разы ў тыдні. Голас ластаўкі ў сакавіцкі, марозны вечар звабіў мяне ў клуб, які ідавочна ад блізкасці пушчы, атрымаў назву „Зубр". Гэты голас — то голас 20-асабовай групы, якая сабралася тут на харавую рэпетыцыю.

Цяпер усё зразумела. Ластаўкай, якая не адлятала на зіму, называецца беларускі харавы калектыў.

Уваходзячы ў клуб яшчэ на ўсходах пачуў я словы песні:

„Выглянуў месячык,
Ясная зара,
Асвяціў дарожачку,
Цёмнага сяла..."

Потым хвіліна перапынку, гутаркі і зноў словы песні, якая гучыць штораз складней, мацней, болей упэўнена.

Адчыніць дзверы я хацеў як мага ціха, каб не перашкодзіць у рэпетыцыі... — Нічога не атрымалася. Песня спынілася ў поўслове. Трэба было адракамендавацца, а потым, седзячы ў кутку, цярпліва чакаць перапынку, каб пагутарыць з інструктарам і членамі сімпатычнага харавога калектыву „Ластаўка".

Разглядаюся па зале. Старыя дэкарацыі і стол да настольнага тэніса, — ляжаць, хіба пасля танцавальнай вечарынкі, складзены пад печкай. У памяшканні холадна і таму большасць членаў „Ластаўкі" рэпетыруе ў паліто. Толькі інструктар, Віктар Вашкевіч, відавочна не чуе холаду. Быў без паліто.

Вымахванне тактаў адной, а нават двума рукамі, пры добрай волі можна лічыць за своеасаблівую „абарону перад холадам".

Даваліся пераглядаць зборнікі нот, якія ляжалі на стале. Большасць тут „Беларускія народныя песні" Г. Пукста выдадзеныя ў Ленінградзе і „Совецкія народныя песні".

Тым часам рэпетыцыя працягвалася, як быццам нічога і не адбылося. Інструктар Вашкевіч не гуляў у ветлівасць. Кожны найменшы фальш — гэта спыненне мелодыі і распачынанне нанава, ад пачатку. Але гэта нікога не расчароўвала... Басы, нешматлікія, але моцныя, тэнары, сапраны, альты — два апошнія надзвычай мілыя і прыгожыя — пяюць песню па некалькі разоў. Нарэшце чуваць, так рэдка ўжываныя Вашкевічам, словы: „Цяпер добра! Заслужылі на перапынак!"

Курым папяросы, гутарым. Абгаворваем „Ластаўку" усебакова, па-гаспадарску, клапатліва.

Найболей цікавіць мяне такая справа: Чаму хор „Ластаўка", які існуе з 1949 года, не мае яшчэ сур'ёзных дасягненняў?

Адказ на гэтае пытанне быў калектыўны. Гаварылі, і інструктар Вашкевіч, і члены „Ластаўкі". На нездавальняючыя вынікі работы хору мела ўплыў шмат прычын.

Амаль пяць год калектыў працуе саматужна. Уся яго дзейнасць абгрунтоўваецца на энтузіязме моладзі, на яе любві да песні, ахвотнасці да культурнага адпачынку, ахвоце выступаць, на энергіі і ахвярнасці інструктара Вашкевіча. На першы пачатак гэтага „саматужніцтва" хапала.

Але з часам выявілася, што беларускі хор, так патрэбны ў Белавежы і ваколіцы, мусіць мець падтрымку з боку мясцовых улад, арганізацый, а нават і прадпрыемстваў. Гэтай дапамогі і падтрымкі „Ластаўка" аднак яшчэ не дачакалася ні з боку Прэзідыума павятовай Рады ў Гайнаўцы, ні з боку Аддзела культуры ваяводскай Рады ў Беластоку.

У нязначнай ступені датычыць тут фінансавых спраў. Але важнейшай справай — з'яўляецца справа інструктажу, мастацкай дапамогі, запікаўлення.

Што праўда, калектыў атрымаў з Аддзела культуры Прэзідыума ВРН уборы, нібы беларускія, але уборы гэтыя, як кажуць члены калектыву, прысланы хіба толькі дзеля смеху. Што праўда былі спробы дапамогі з боку „ЗСХ", але з'яўляліся яны куды недастатковымі.

Хор знаходзіцца сапраўды ў цяжкім становішчы. Але мясцовыя ўстановы нават і не імкнуцца дапамагчы „Ластаўцы" хаця-б тым, каб яе членаў у гадзіны рэпетыцыі, пасля поўдня, не займаць працай.

Гэта, аднак, яшчэ не ўсе справы, не ўсе турботы „Ластаўкі" на шляху далейшага развіцця, далейшых мастацкіх дасягненняў. Ведаем, што беларускі хор мастацкай самадзейнасці — гэта калектыў не толькі харавы, але і музычны.

Калі іншыя калектывы мастацкай самадзейнасці нашага ваяводства, як напр. „Падлясе", дачакаліся ўласнага аркестра — „Ластаўка" на працягу шмат год не мае ніводнага інструмента, не гаворачы ўжо аб так патрэбным баяне. Што няма ў Польшчы баяноў — гэта не з'яўляецца апраўданнем.

У недалёкай беларускай сталіцы, Мінску, баян можна набыць у кожнай краме, дзе прадаюцца інструменты. Гэтую справу трэба неадкладна ўладзіць дзеля далейшага, яшчэ шпарчэйшага, развіцця беларускага хору. Калі-б да праблемы баяна і іншых інструментаў дадаць яшчэ той факт, што ў Белавежы ёсць уласны музычны інструктар, Балеслаў Рыхтэр — то каментары непатрэбныя.

Каб да гэтых спраў, так важных „Ластаўцы", адносіліся па-іншаму, болей клапатліва, то хор напэўна карыстаўся-б яшчэ большай папулярнасцю і паўсюдным прызнаннем. Напэўна, быў-бы слаўным не толькі ў Белавежы і ў ваколіцах, але і ва ўсім ваяводстве.

Тады не быў-бы выпадковым яго рэпертуар, часта не абмеркаваны, не было-б нездавальнення сярод ахвярных і ахвотных людзей „Ластаўкі".

Ну, бо што тут многа гаварыць. Развіццё хору залежыць ад ахвярнасці і аддачнасці яго членаў. А энтузіязм — ёсць, таленты ёсць, інструктары — і яны ёсць у Белавежы, але дапамогі і апекі — то зусім ад нікога няма.

Яшчэ некалькі слоў аб талентах з „Ластаўкі". Адразу прашу прабачэння за тое, што рэестр талентаў будзе няпоўным. Не пералічу ўсіх прозвішчаў харыстаў, якія адрозніваюцца сваім голасам. Пералічу тут толькі некалькі чалавек з „Ластаўкі", найбольш вядомых і найболей любімых белавежскай публікай.

Да такіх можна залічыць агульнавядомую, са сваіх выступленняў соло, Людмілу Сава - сапрано, Эльзавету Сац — альт, Тамару Пашко — альт, Міколу Байко — тэнар, Міхася Цып — бас, Агату Полатэбна, Аню Яніюк, Зою Бушка, Ляваня і Міколу Падлашчык і шмат іншых, якія маюць прыемны, прыгожы голас, добры слых — адным словам здольнасці.

Іменна гэтыя людзі гарантуюць развіццё беларускага калектыву мастацкай самадзейнасці „Ластаўка", які па-мойму, ужо даўно павінен называцца музычна-харавым калектывам. У будучыні аднак мо' будзе ганарыцца назвай: „Беларускі ансамбль песні і танца ў Белавежы". Гэтага беларускай „Ластаўцы" шчыра жадаю.

Інструктар Вашкевіч бярэ ў рукі ... — гэта значыць, што будзем спяваць нашыя беларускія, любімыя песні.

І вось канчаткова расшыфравана таямніца „Ластаўкі", якая не адлятала на зіму ў цёплыя краіны. Пазнаёміліся мы з „Ластаўкай". Напэўна нашым супольным жаданнем было-б тое, каб гэтая універсальная ластаўка не толькі не адлятала ад нас на зіму, але каб радавала сваім свіргатам людзей, ды не загінула ў далёкай Белавежы, а каб акружана клапатлівай апекай, магла штораз смялей, ды гучней цягнуць свае радасныя трэлі на прыгожай, меладычнай беларускай мове, культурная скарбніца якой незвычайна багатая.

АНДРЭЙ БАРКОЎСКІ

АНДРЭЙ СОШКА

ГАРМОНІК ІГРАЕ

На Першага Мая
Прыгожая Рая
Пайшла з дарагім танцаваць.
Танцуе, гуляе,
Аж сэрца спявае,
Аж хочацца ў голас крычаць.

Люблю цябе, шчасце, люблю Першамая,
Люблю дарагую зямлю,
Якая расце, ў садах расцвітае,
Люблю маладую вясну.

Чакала цябе я з вялікай уцехай,
Зноў сёння злучае нас Май.
Танцуем пад сельскаю мірнаю стрэхай.
Спявай маё сэрца, спявай.

На Першага мая
Гармонік іграе.
Свайго я хлопца абыму.
Усім сэрцам кахае
Прыгожая Рая —
Жыццё маладую вясну.

з Гайнаўкі

галовамі, і наступіла на нас паліцыя б'ючы палкамі і прыкладамі. Мы пачалі адступаць.

— Я, — кажа Шыманюк, — бег разам з польскім рабочым Верпахоўскім, за намі беглі другія.

Дарогу забегла нам паліцыя. Верпахоўскі схапіў камень і кінуў у паліцэйскага, як у сабаку. Было гэта недалёка рампы разніка. Гукнуў стрэл. Верпахоўскі, як быццам затрымаўся ў бегу, схапіўся рукамі за паветра і... павалі асунуўся на зямлю. Пасля ...-ох гадзін ужо не жыў. На зямлі засталася вялікая, чырвоная пляма рабочай крыві, якую доўга пасля было знаць.

А пасля адбылося паханванне. Ішоў натоўп рабочых ад нас і ад другіх прадпрыемстваў, шумелі чырвоныя сцягі. Над адкрытай магілай, таварышы працы і барацьбы пасля палымяных прамоў паклаліся адпомсціць ворагам.

Правакатары рабілі сваё. Пачаліся арышты. Буржуазія зламала нашу забастоўку, якая працягвалася 7 дзён. Звольнена з працы членаў забастовачнага камітэта. Пачалі звальняць актыўных рабочых. Да неаднаго сэрца пачалі закрадацца сумненні. Але ад чаго-ж была партыя, ад чаго былі камуністы?

Шыманюк заціх. Бярэмся зноў за папяросы, закурваем. З дымам папяросаў снуюцца далей успаміны, сыплюцца даты, факты, людзі. У апавяданнях праходзіць перад маімі вачыма адрэзак гісторыі. Але дазволім гаварыць ім далей. Мартысевіч і Шыманюк наперабой расказваюць:

— Пасля праіграная забастоўкі ўзрасла праца КПП і КПЗБ, мы не хацелі паддацца. Мы пачалі рыхтаваць новую забастоўку, яшчэ большую, чым папярэдняя.

Было гэта зімою, 1933 года. Увесь калектыў заждаў падбаўкі і

На здымку: Павал Шыманюк і Сяргей Мартысевіч.

вызвалення арыштаваных. Мясцовая дырэкцыя не хацела з намі гаварыць. Пастанавілі дэманстрацыйна ісці да галоўнай дырэкцыі ў Белавежы, знаходзячайся ад Гайнаўкі ў 18 км. Наладзілі сувязь з пролетарыятам лесапільнаў у Гродку, Стачку, Пашуцкіх Будах, і адтуль павінны былі рушыць паходы.

— Ведаеце, — кажа Мартысевіч, — вобраз таго паходу на Белавежу стаіць мне ў вачах да сягонняшняга дня. Тысячны натоўп людзей, сцягі, лозунгі, транспарэнты. Наперадзе ішлі жанчыны з дзецьмі. На пуучы, у якой Масціцкі, Бэк і Сміглы рабілі паляванні, разыходзіліся рэхам словы рэвалюцыйных песень. На 14-тым кілометры ад Гайнаўкі заградзіла нам дарогу паліцыя. Патрабавала ад нас, каб мы завярнуліся. Памятаю, ішла тады наперадзе польская работніца Юлья Кавальчык і беларуская работніца Юлья Леўчук. Калі натоўп затрымаўся, гэтыя дзве жанчыны, і пацягнутыя іх прыкладам другія, моўчкі націснулі на выстаўленыя штыкі, рассунулі іх голымі рукамі, зрабілі прорву, у якую рынуўся натоўп. Гумовыя палкі, прыклады і стрэлы часткова нас разагналі. Паліцыя, як паляўнічыя сабакі, гнала нас па лесе.

Аднак нягледзячы на тое, усё-ж нам удалося прабрацца ў Белавежу і з'явіцца перад дырэкцыяй. Будынак дырэкцыі выглядаў як крэпасць. З вокнаў вышчаралі зубы дулы ЦКМ-аў, шарэнгі паліцыі акружалі будынак, стаяла шмат самаходаў. Нікога не ўпусцілі ў дырэкцыю, нават не хацелі гаварыць з дэлегацыяй. Які-сьці малакасос з дырэкцыі кажаў нас паінфармаваў, што атрымаем аж 10 грошаў падбаўкі і на гэтым быў канец.

Страшнае было нашае вяртанне ў Гайнаўку. На кожным скрыжаванні дарог стаяла паліцыя і біла кіямі і прыкладамі.

Зноў стала ціха. Плывуць думкі. Я пераўтвараю ў вобразы ўсё тое, што чуў, ад тав. Шыманюка і Мартысевіча, а яны перажываюць ўсё гэта нанава, усё, што калісьці перажылі і чаго былі стваральнікамі.

— Санацыя вельмі добра ўяўляла сабе, што расце свядомасць рабочых, што комуністы дзейнічаюць штораз лепш. Запрудзілі Гайнаўку паліцыяй, панасылалі шпікоў ды правакатараў, пачалі стварыць штораз то новыя спрыяльныя ўраду арганізацыі.

А таварышы з КПП і КПЗБ? Яны таксама, не „хавалі грушак у попел"! Распаўсюджваліся лістоўкі, адбываліся вучоба — пролетарыят Гайнаўкі актыўна рыхтаваўся да новай барацьбы.

У маі месяцы 1934 г. дырэкцыя звольніла з працы тав. Сцяпана Барабаша, члена КПП.

— Прычынай звальнення — ненадзейны элемент і актывіст у папярэдніх забастоўках, — пачаў сваё новае апавяданне тав. Мартысевіч. — Але з намі ім не пайшло так лёгка. Увесь калектыў пастанавіў адказаць на гэтую правакацыю забастоўкай. Рабочая дэлегацыя, якая пайшла ў дырэкцыю, каротка заявіла: „Няма Барабаша і мы не будзем працаваць".

Завыла сірэна, затрымаліся машыны, спынілася праца. Зноў прыбылі атрады паліцыі, забаронена было збірацца на вуліцах і ў хатах, на кожным кроку ламалі рэбры гумовымі кіямі і прыкладамі. Ох, і адданна пільнавалі паліцыянты санацыйнага парадку! Нічога аднак не маглі зрабіць, забастоўка працягвалася, прадпрыемствы сталі, узрушыўся ўвесь павет Сарганізавалі мы дэманстрацыю. Паліцыянты, як шалёныя сабакі, кружыліся ў бяссілі вакол нас, а мы ішлі. Заходзілі па чарзе ва ўсе прадпрыемствы і заклікалі да забастоўкі.

— Памятаю — гаварыў Мартысевіч, — тады з'явіўся выдатны шпік і правакатар Леон Пасяк, які быццам трымаючыся нашага боку — пачаў пераконваць нас, што няма сэнсу змагацца. Гаварыў так прыгожа з такім перакананнем! А, як пасля аказалася, гэта быў дрэнь першай катэгорыі! Палітычную забастоўку мы выйгралі, і дырэкцыя была змушана Барабаша прыняць зноў на працу.

— Як раскazваў Мартысевіч, — гаворыць Шыманюк, — то ўспомнілася мне, якіх агідных і вышуканых метадаў ужывала буржуазія да барацьбы з намі. Старалася ўсялякімі спосабамі распальваць нянавісць палякаў да беларусаў і наадварот. Угаворвана палякам, што мы, беларусы, хочам увесці комунізм у Польшчы, што тут будзе Расія. З казальніц ксяндзы і папы гаварылі ўсё больш супраць нас. Касцёл стварэў усялякія таварыствы, буржуазія арганізавала фашысцкі „Стшэлец" і другія арганізацыі. Паўстала тады амаль 37 усялякіх арганізацый каталіцкіх і праўрадавых, імкненнем якіх было ўцягнуць у свае рады дарослых і моладзь, каб такім чынам адцягнуць іх увагу ад барацьбы. Членаў гэтых арганізацый кіравалі ў нашым прадпрыемстве, а непрадатным работнікаў усялякімі спосабамі — звальнялі.

Расказваюць яшчэ мне тав. Шыманюк і Мартысевіч аб пераможнай эканамічна - палітычнай забастоўцы ў 1934 годзе, у час якой рабочыя выступілі з патрабаваннем павышэння платы і ўвядзення агульнай умовы.

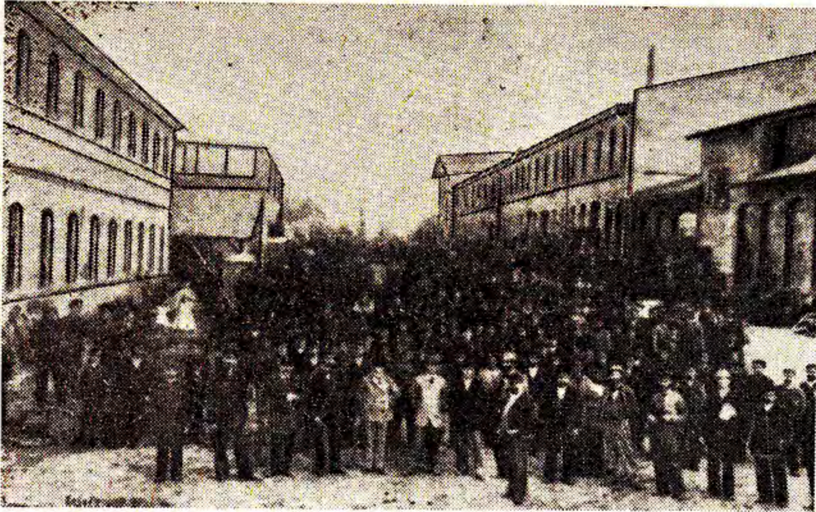
Запісваю яшчэ апавяданне аб трагічнай забастоўцы з 1935 года, якую зламала паліцыя, штрэйкбрэхеры і правакатары.

Успаміны, успаміны — радасныя і сумныя — усплываюць у апавяданнях таварышаў. Немагчыма іх усіх запамятаць і адлюстраваць на паперы.

А. ОМІЛЬЯНОВІЧ

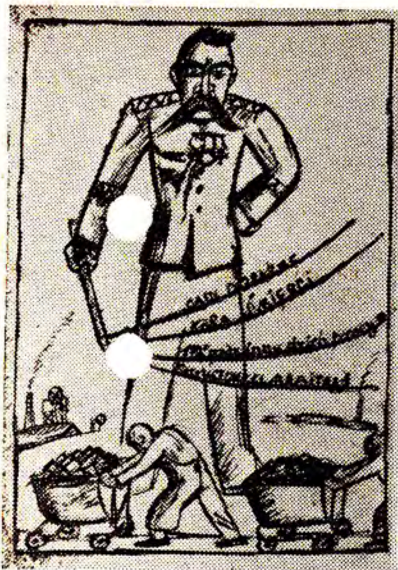
ПЕРШАМАЙСКАЕ СВЯТА

ўчора і сягоння

Дэманстрацыя рабочых фабрыкі Вечорка ў Беластоку, у 1905 годзе. На здымку: Момант выхаду дэманстрацыі з фабрыкі.

Традыцыі святкавання Першае мая — дня міжнароднай салідарнасці рабочага класа, з'яўляюцца на Беласточчыне таксама даўнімі і прыгожымі як і ва ўсім свеце. Ужо ў 1892 годзе, у два гады пасля ўстанаўлення 1 Мая днём міжнароднага свята працоўных, беластоцкія рабочыя ўпершыню масава выйшлі на вуліцы, дэманструючы сваю салідарнасць з міжнародным рабочым рухам.

Głosując na listę Nr. 1 lub Nr. 2. głosujesz na ten bat!

Лістоўка, якая прадстаўляе сітуацыю рабочых падчас панавання дыктатуры Пілсудскага.

Гэтыя выступленні з'яўляліся аднак, пакуль што, стыхійнымі. Толькі з таго моманту, як у 1900 годзе ў Беластоку быў створан Акруговы камітэт сацыял-дэмакратыі Польскага Каралеўства і Літвы, рэвалюцыйны рух беластоцкага пралетарыяту зрабіўся болей арганізаваным. З таго часу не было амаль такога года, каб у дзень 1-Мая рабочыя ўрачыста не дэманстравалі сваёй салідарнасці з міжнародным рабочым рухам.

У 1904 годзе, ў вялікім маштабе, як на беластоцкія ўмовы, адбылася дэманстрацыя рабочых. На вуліцы Беластока вышла тады звыш 10.000 рабочых; палякі, беларусы, яўрэі, немцы, плячо ў плячо ішлі згуртаванымі радамі дэманструючы сваё супраціўленне і волю барацьбы працоўных за мір, нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне.

З самага пачатку рабочага руху на Беласточчыне, лінія сацыяльнага падзелу праходзіла не па лініі нацыянальнага падзелу, але па лініі, якая раздзяляла эксплуататараў ад прыгнечаных. У такім featuresнародным зборышчы, якім з'яўляўся Беласток, лінія гэта праходзіла выключна. З аднаго боку барыкады знаходзіліся працоўныя масы — палякі, беларусы, рускія, яўрэі, немцы, а з другога боку, — эксплуатуючыя іх капіталісты тых-жа самых нацый.

У наступных гадах першамайскія дэманстрацыі ахапілі амаль усю Беласточчыну. Ужо ў 1905 годзе, у дзень 1-Мая дэманстравалі рабочыя: Ломжы, Кнышына, Крынак, Харошчы і іншых мясцовасцей. Пазней, у сувязі з аслабленнем рэвалюцыйнага ўздыму, першамайскія дэманстрацыі былі менш масавыя з увагі на страшэнны тэрор гнёючага царызма.

У міжваенных гадах, у сумныя дні фашысцка - санацыйнага тэрору, рабочыя штогод урачыста святкавалі сваё свята, рашуча супраціўляючыся такім чынам, прыгнёту і эксплуатацыі. Неаднаразова вуліцы Беластока, Гайнаўкі, Саколкі, Супраслі ці Крынак сцякалі крывёю рабочых, якія змагаліся за лепшую будучыню. Пашыраўся фронт дэманстрантаў. Да рабочага класа ўсё больш гарнулася працоўнае сялянства. Сяляне ўсё часцей удзельнічалі ў барацьбе супраць прыгнёту. Гады 1924, 1928, 1930, як і пазнейшыя, былі гадамі далейшых уплываў Комуністычнай партыі Польшчы ў гарадах і вёсках. Дырэктывы КПП аўтаматычна ажыццяўляла яе секцыя — Комуністычная партыя Заходняй Беларусі.

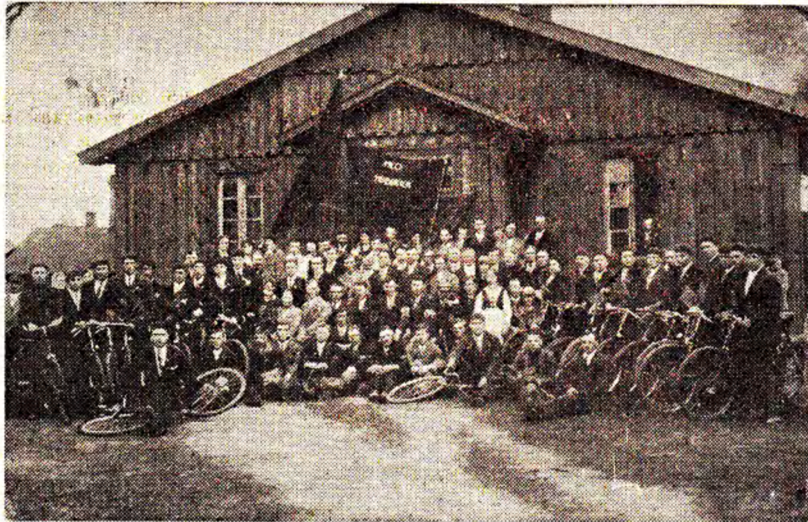
На здымку: Першамайская дэманстрацыя ў 1936 годзе у Гарадку. Беластоцкага павета.

У часе першамайскіх дэманстрацый амаль заўсёды даходзіла да сутычак з паліцыяй, якая бараніла капіталістычны лад. Не было амаль года, каб на вуліцах гарадоў, пасёлкаў, а нават вёсак не пралілася кроў працоўных. У 1924 годзе, у часе сутычак з паліцыяй, паранена 50 чалавек. Сярод іх былі жанчыны і дзеці.

У 1928 годзе паліцыя адпомсціла за паражэнне ў выбарах і крывава заатакавала дэманстрантаў у Беластоку і Гайнаўцы. Першамайскія дэманстрацыі набралі найбольшай сілы ў трыццатых, а асабліва, ў 1936 і 1937 гадах, калі на пачатку адзіны фронт, а пасля народны фронт быў на Беласточчыне рэчаіснасцю. У гэтых гадах усе прагрэсіўныя элементы згуртаваліся вакол КПП.

З-пад уплыву, псеўданародных правадыроў СЛ (Стронніцтва Людовэ) і ППС, адыходзіла ўсё больш працоўных мас.

У першамайскай дэманстрацыі, у 1936 годзе вуліцамі Беластока ішлі плячо ў плячо комуністы, члены ППС, Бунду, і ўпершыню ў гісторыі, сяляне — члены СЛ са сваімі зялёнымі сцягамі. Нягледзячы на забарону з боку беластоцкіх правадыроў СЛ, сяляне з Жэпнік (Беластоцкага павета) і іншых вёсак ішлі ў радах дэманстрантаў побач з рабочымі.

На здымку: Рабочыя хімічнага завода ў Гайнаўцы перад Першамайскай дэманстрацыяй у 1924 годзе.

Паказалі яны сваю салідарнасць з рэвалюцыйным рабочым рухам. Першамайскіх дэманстрацый на вёсках найбольш было ў паветах: Бельскім, Гайнаўскім і Сакольскім. Асабліва актыўна ўдзельнічалі ў дэманстрацыях сяляне з Райска.

Ахвярна змагаліся працоўныя дзеля таго, каб сёння мог над нашымі вёскамі і гарадамі ганарліва ўзвышацца чырвоны сцяг рэвалюцыі, — чырвоны, як кроў пралітая рабочымі і сялянамі ў барацьбе з класавымі прыгнятальнікамі. І за гэта, загінуўшых у барацьбе змагароў рэвалюцыі, працоўны люд будзе вечна насіць у сваіх сэрцах, акружаючы іх імёны вечнай хвалай і пашанай.

Г. МАТЭЙЧЫК

(8)

Мы бярэм адразу па некалькі казачных домікаў за іх каласяныя стрэхі і абарочваем на кучу. Тады з асалодай лажымся на цёплых, яшчэ не астыўшых ад дзённага сонца, аўсяных снапах.

Бручку на гэты раз мы ядзім больш культурна. Ачысціўшы сваю, Мікола разрэзвае яе на скрылікі, як галандскі сыр, і надзяляе нас па чарзе. Мы хрумстаем ляніва, нават з асалодай. Ды асалоды гэтай няшмат: поўнае не напоўніш, а даўні голад не ўдасца за раз супакоіць. Я пaварочваюся на спіну і пачынаю толькі слухаць і глядзець.

...У маленстве, калі ты вяртаўся з коўзанкі мокры, і маці — па-свойму вельмі правільна, а па-твойму зусім незаслужана — сустракала цябе пякучымі махрамі хвартуха, ты найчасцей забіраўся на печ. Гэта была нібы крэпасць, дзе ты ў далейшым мог лічыць сябе амаль зусім недасяжным. Гэта было найцяплейшае месца ў хаце, асабліва для тых, у каго ў такі час быў надзейны саюзнік — бабуля. У мяне яе не было, і я звычайна перажываў сваю крыўду адзін. Ляжаў, глядзеў на столь, спачатку хмыкаў, а потым пачынаў разглядаць, нібы нейкі цікавы малюнак, сукі і разводы слаёў на дошках. І крыўда праходзіла, асабліва тады, калі маці — цяпер ужо і па-твойму правільна — успамінала, што ты не еў амаль ад рання...

Маленства наша мінула даўно, назаўсёды. Ды засталіся не толькі ўспаміны аб ім. Я не забыўся любіць хараство, як калісьці любіў, упершыню пазнаючы яго і ў дробязях, праз пажаўцелы ліст, што ападаў з галля на галаву, і ў неабсяжнай, загадкавай велічы неба, якім захапляўся ля вогнішча першых начлегаў на пашы.

Я ляжу на аўсяных снапах, за многія сотні кіламетраў ад хаты, з якое пайшоў у жыццё. Я даўно не дзіця, і крыўда мая — не дзіцячая. Ды на зорную столь нада мной я гляджу з нейкай дзіўнадзіцячай усмешкай. На другой злева зорцы сузор'я Вялікай Мядзведзіцы — мне здаецца — прысеў камар. Бедная зорачка міргае, міргае і ніяк не можа яго сагнаць... А можа гэта не камар? Можа яна падміргвае мне і сябрам, нібы хоча сказаць, што мы напэўна выплывем з шалёнага віру на родны прастор, туды, дзе нас любяць, як родных, дзе мы патрэбны будзем, як свае?..

Не міргай, зорачка! Прайшло не толькі маленства, — юнацтва мінула таксама. Яшчэ тры месяцы таму назад мы думалі пра родны край, як юнакі, — там спадзяваліся знайсці супакой і матчыну ласку, думалі там адпачыць перад новай сапраўднай і радаснай працай. Ды нашы мары абарваліся. Вораг - фашыст, якога мы пазналі ў верасні трыццаць дзевятага года, цяпер захацеў адабраць у нас волю і шчасце ўжо назаўсёды, забраўшы радзіму, якую мы любім даўно, хоць ні разу яшчэ не былі ў яе межах. Мільёны нашых сяброў на прасторах совецкай радзімы — і аднагодкі нашы, і малодшыя за нас — усе ў адзін незабыўны чэрвеньскі дзень перасталі быць юнакамі. Прышла пара суровай мужнасці. Не міргай, зорачка, бо мы ідзем у родны край не шукаць адпачынку, а помсціць!..

Я падняўся і сеў.

Ды што гэта? Песня?

Нямецкая песня ўстае за гарой, куды пайшлі адгэтуль шэрагі домікаў — бабак. Песню спяваюць дзяўчаты, якім памагае гармонік.

— Весела ім, — ціха, праз зубы гаворыць Мікола.

Ён таксама падняўся, сядзіць на снапах. І Калодка спыніўся жаваць. Мы не гаворым больш, думаем кожны сваё.

Гэтую песню мы чулі не раз. Вельмі часта ў ёй паўтараецца слова Эрыка — дзявочае імя. Больш у песні я разумею няшмат. Ды мне хапае таго, што ўжо ад музыкі толькі я ўспамінаю нашу Эрыку...

...Шкляны завод. Вялікі комін, чорны подых якога здаваўся мне подыхам нашых збалелых грудзей. Вялізныя, чорныя горбы вугалля. Ад ранку да цямна мы адчуваем яго скрыгатанне пад нашымі лапатамі, чуем грукат яго аб жалеза пустых ваганетак.

Працяг будзе

КРЫНІЦА СЯМЕЙНАГА НЯШЧАСЦЯ

Так уже ёсць у жыцці, што гарэлка спадарожнічае ўсялякім радасцям і смуткам, усялякім, не толькі вялікім, але і малым здарэнням у жыцці кожнага чалавека.

Кепска тады, калі чалавек злоўжывае гарэлку, калі ганарыцца тым, што можа многа выпіць, бо ў яго вельмі моцная галава. Гэта праўда, што гэтакія людзі маюць моцныя галоўныя чэрапы, але розум вельмі слабенькі. Калі яны падап'юць, іх розум працуе ў адным толькі кірунку — у тым кірунку, каб каго - небудзь набіць, каб зрабіць авантуру...

Вось напрыклад Станіслаў Олехна з вёскі Вараняны (Сакольскі павет) — гэта страшны чалавек. Ды яго і чалавекам нельга называць. Калі п'яны (а п'яны ён вельмі часта) тады губіць усе чалавечыя пачуцці і дастае інстынктаў жывёліны. Як звер кідаецца на жонку, сына, дачку і, што схопіць у рукі, тым і ўдарыць.

Быў я ў хаце Станіслава Олехна. Заўчасна пасівеўшая ды састарэлая яго жонка расказвала аб сваім горы.

— Ужо каля 10 гадоў мучымся, — сказала яна і заплакала. Яна расказвала, як здзекуецца гэты п'яніца над сям'і, як гэта яны ўцякаюць з хаты, калі ён п'яны, як гэта мінулым летам запаліў склеп, у якім яна спала з сынам.

— Гэта-ж ён, бацька некалькі раз страляў у свайго сына — Чэся. Жанчына паказала рукой на сына і яшчэ мацней заплакала.

Чэслаў сядзеў на лаве і відаць было, што ўсхвалявалі яго слёзы маці. Ён стаў гаварыць кароткімі сказамі, у якіх гучэла крыўда да бацькі, крыўда да павятовых уладаў.

— Ён прапіў матэрыял на хату! Абкрадае кааператыў і п'е. Яму дазволілі мець стрэльбу! Чэслаў расказаў, як яны ўцяклі з хаты і 2 тыдні жылі ў брата ў Бухвалове. Вярнуліся тады, калі таварышы з Саколкі пераканалі, што іх адсутнасць у Варанянах аслабіць кааператыў, што Олехна больш не будзе здзекавацца над імі. Аднак цяпер ён зноў п'е, выганяе з хаты і...

Чэслаў не дакончыў сказаць, як у хату ўбегла яго сястра і прыцішаным, але ўстрывожаным голасам сказала: Тата йдзе!

Усе сталі хутка апранацца. П'яны Олехна гэтым разам не накінуўся па-звярынаму на жонку, а стаў гаварыць са мною. Язык яму блытаўся і моцна ківалася галава. Калі сталі ў яго скрыпець зубы, а вочы звярнуліся на жонку, сям'я яго хутка выйшла з хаты.

Значыць, сёння жонка, сын і дачка не будуць начаваць у хаце.

Аб гэтым мы не пісалі-б, каб не было больш такіх выпадкаў.

Нажаль, такіх Олехнаў ёсць многа, якія здзекуюцца над сваімі сем'ямі. Яшчэ і дагэтуль пакрыўджаныя сем'і не маюць ніякай абароны з боку нашых органаў.

Сямейныя разбойнікі здзекуюцца над сваімі жонкамі, бацькамі і дзецьмі. За гэта іх ніхто ні карае. І гэта вельмі дрэнна.

Вельмі добра, што зараз камісіі Сейма абмяркоўваюць праект пастановы, у якой прадугледжана прымусовае лячэнне непапраўных п'яніц, а таксама [illegible] да 2 гадоў тых, хто ў нецьвярозым стане здзекуецца над членамі сваёй сям'і.

Не трэба сумнявацца ў тым, што гэту пастанову наша грамадскасць з вялікім задавальненнем сустрэне. Узрадуецца напэўна і сям'я Олехна і многія другія сем'і, якім не даюць спакойна жыць п'яніцы.

М. Х.

ДРУГІ АДКРЫТЫ ЛІСТ

Дырэктару гарадскога будаўнічага аб'еднання ў Беластоку І. ЭЙСМАНТУ

Паважаны грам. Дырэктар! Мо' я Вас і не турбаваў-бы болей, каб не чуў Вашага выступлення на Ваяводскай будаўнічай нарадзе.

Прызнацца — я моцна Вамі захапляўся тады, як Вы ўсталі і цвёрда сказалі:

— „Пара нам ужо пакінуць з цягнучымися у бясконцасць будовамі!

Трэба прысьпяшыць прадукцыйны цыкл і аддаваць аб'екты будынкаў, прынамсі, у два гады, а не цягнуць іх у шматгоддзе".

Не толькі мне, але і ўсім гэта вельмі спадабалася. Але ўжо ад пэўнага часу людзі пачалі глядзець, як за словамі чалавека ідуць яго ўчынкі.

А тут, як на злосць, прыпамінаецца нам „Бельскі педагагічны камбінат".

У 1955 годзе Вы мелі камплетную дакументацыю і абяцалі пакрыць яго дахам. Ну гэтага Вы, чамусьці, не зрабілі і праз зіму ўтварыўся там грубы слой ільду, які апазняе выкананне работ.

Тады Вы, ў пісьме з 27 сакавіка, просіце Аддзел асветы Ваяводскай рады нарадовай, каб дазволілі Вам абагрэць „будынак" печкамі „Дэўба", што прысьпяшыць змацоўванне бетона".

І тут вышлі наверх, шаноўны таварыш дырэктар — вашыя бяздушныя адносіны не толькі да гэтай будоўлі, але і да работы ўвогуле. Зараз Вам скажу чаму. Як вядома — бетон змацоўваецца — менш — больш — на працягу 24 дзён.

Дык што тады паможа аграванне, калі ён мацаваўся ўжо чатыры месяцы ў мінулым годзе?

Па-другое, як можна абагрэць „будынак", які не мае ані даху, ані столі, ані вокнаў. Цікава тады, як гэта Вы яго агравалі-б? Тут мне прыпомнілася казка пра цыгана, які ад дажджу схаваўся пад... борану.

— От паночку, — кажа, — будзе падаць то ўзуб, то ў вітку, а ўсё-ж не ў маю світку, — І будзе цяплей". Але цыгану гэта не каштавала 30.000 злотых.

Ну, усё-ж такі Ваяводскі аддзел асветы згаджаецца „выкінуць" (інакш не можна сказаць) за вакно 30.000 зл. (трыццаць тысяч). Хаця кожны грош мы вельмі цэнім, але што-ж рабіць!.. — Бярыце, сушыце — толькі не кажыце падпісываць дагавору на работы ў гэтым годзе з клаўзуляй „стан сыры — замкнуты".

Мы хочам, каб на 31 жніўня гэтага года, для нашых вучняў стан гэты быў — „добры, прыгожы, адкрыты".

І таму, на пачатку нашага пісьма, мы прыпомнілі Вашу прамову, каб Вы даказалі, што не пускаеце слоў на вецер.

З павагай

І. ВЕРАС

Цёмна і глуха ў Агародніках

У бок шашы Бельск - Гайнаўка, Бельскага павета, знаходзіцца вёска Агароднікі. Налічвае яна звыш 70 гаспадароў. Моладзі ў гэтай вёсцы ёсць многа. Трэба адзначыць, што многія хлапцы і дзяўчаты пайшлі вучыцца ў сярэднія школы, некаторыя вучацца ў вышэйшых школах, а адзін нават у Харкаве. Многія ўжо закончылі школы і працуюць у розных установах.

Але ёсць шмат моладзі, якая засталася дома; „абівае бакі".

Чаму гэтак ёсць? Па-першае — у гэтай вёсцы няма электрычнага святла і радыё. Па-другое — няма тут хаты-чытальні. Адзіныя весткі са свету даходзяць тут праз газеты.

Моладзь доўгімі зімовымі вечарамі, адным словам, гультайнічае. Кніжак не чытаюць.

Прычынай гэтага ёсць тое, што няма дзе сабрацца. Ёсць толькі невялічкі клас тутэйшай чатырохкласнай школы. Тут не хочуць збірацца таму, што няма святла, а пры лямпе кепска.

Адзіным разгарнённем моладзі з'яўляецца гульня ў карты. Каб быў клуб, было-б зусім інакш таму, што можна было-б наладзіць культурныя вечарынкі.

ЗІНА ДЗЕНІСЮК

У ГОНАР 1 МАЯ

Працаўнікі ПЗЛ у Бельску выконваючы абавязацельствы ў гонар 1 Мая, 15 красавіка г. г. радыёфікавалі 40 дамоў у вёсцы Казлы, Бельскага павета.

У працах гэтых выдзяліліся манцёры ПЗЛ: Міхась Хількевіч, Іван Паскробка і Павал Кірылюк, а таксама начальнік ПЗЛ — Раман Дамброўскі.

Нам вельмі патрэбнае святло

Дарагая „Ніва"! Мне прыемна сказаць Табе, што вучні нашай школы ў Парцэве, Бельскага павета апрача навук займаюцца спортам і працуюць над павышэннем культурнага ўзроўню нашай вёскі. У пачатку студзеня мы сарганізавалі пастаноўку п'есы на польскай мове пад загалоўкам „Дзяўчына без пасагу". Нашым бацькам і наогул жыхарам вёскі прадстаўленне нашае вельмі падабалася.

Потым, у сакавіку мы падрыхтавалі другое, на польскай мове — „Гаспадар — гэта я", а на беларускай мове „У навальніцу". Прышло тады шмат людзей, каб пабачыць гэтыя пастаноўкі. За грошы, якія мы здабылі сваімі прадстаўленнямі рыхтуем экскурсію ў Варшаву і Белавежу.

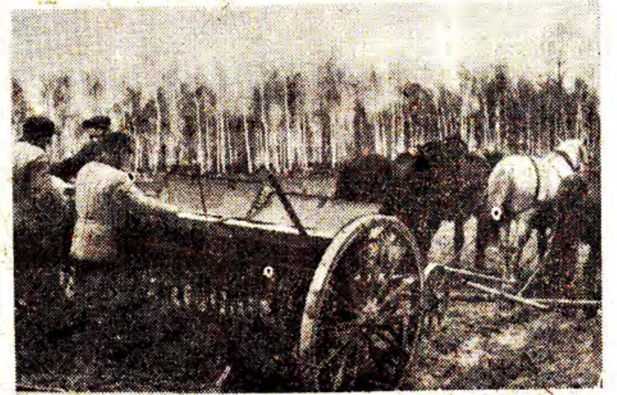
Набліжаецца свята працоўных, 1 Май. Мы хацелі-б і на гэты дзень даць пастаноўку новай п'есы, але не маем магчымасці падрыхтоўкі да гэтага. А чаму? Бо ўжо два месяцы ў вёсцы няма электрычнага святла, а Ваяводскае праўленне электрыфікацыі, нічога дагэтуль не робіць, каб наладзіць непрыемную справу. У дзень мы не можам праводзіць рэпетыцыі, бо ўсе залы ў школе заняты пад вучобу да 16-ай гадзіны: у паабедзены час у нас вучацца малодшыя класы.

Усе вучні просяць, Цябе, дарагая „Ніва", каб Ты звярнулася да Ваяводскага праўлення электрыфікацыі краіны, каб яно падумала аб Парцэве і дапамагло. Нам вельмі патрэбнае святло.

Ад імя вучняў пачатковай беларускай школы ў Парцаве
МАРЫЯ РУСЛЯКОВА

ПЕРШЫЯ ВЕСНАВЫЯ ПРАЦЫ

Члены сельскагаспадарчых кааператываў Беласточчыны ўжо прыступілі да веснавой сяўбы. Зараз праходзіць сяўба аўса, гароху і яравой пшаніцы.

На здымку: члены сельскагаспадарчага кааператыва ў Храболах (Бельскі павет) прыступаюць да сяўбы аўса.

Фото — Лясоцкі

Добра працуюць у Гацьках

У вёсцы Гацькі з восені 1950 года існуе сельскагаспадарчы кааператыў, які налічвае каля 150 членаў. Старшынёй гэтага кааператыва з'ўляецца Сцяпан Багуш. Спачатку не ўсе жыхары вёскі прыхільна аднасіліся да кааператыва.

Аднак, потым варожасць гэта знікла, таму, што людзі пераканаліся аб вышэйшасці калектыўнай гаспадаркі ад паасобніцкай.

Да першага супольнага абсеву зямлі прыступілі члены калектыва ў 1951 годзе. З таго часу кааператыў развіваецца, робіцца ўсё багатшым.

Пры дапамозе ўрада нашай Народнай Польшчы ў 1951 годзе была пабудавана абора, а ў 1952 годзе свіран на 160 тон зерня. У 1953 годзе была пабудавана хлеўня, а ў 1954 годзе бетан'ерка і прыкладная абора. У 1955 годзе пабудавана клуню, якая мае 80 метраў даўжыні.

Цяпер у нашай калектыўнай гаспадарцы налічваецца 80 кароў, 80 авечак. 100 штук свіней, 50 коней.

У працы калгаснікам дапамагаюць розныя машыны. У калектыве ад 1953 года існуе сад, які налічвае 500 дрэвак. На выканчэнні ёсць артызыйскі калодзеж. У гэтым годзе будзе распачата будаўніцтва новай хлеўні. Большасць матэрыялаў ужо падрыхтавана.

Моладзь у нашай вёсцы таксама не мае крыўды, хаця клуб, які існуе ў нашым кааператыве, зімой часта быў закрыты, бо не было чым паліць. Ёсць бібліятэка, якая ў Бельскім павеце займае першае месца. Раз у тыдні прыязджае да нас кіно з кааператыва ў Райску.

Цяпер нашы калгаснікі вышлі да пасеваў мінеральных угнаенняў.

Д. А.
Вучаніца 10-га класа
Беларускага Ліцэя
ў Бельску

Пара дадумацца

Будынак, у якім змяшчаецца 7-мі гадовая школа ў Аўгустове, (Бельскі павет), пабудаваны паводле новых вымаганняў сучаснага будаўніцтва. І здавалася-б, што ўсё тут праходзіць на выдатна.

Недарэчы было-б так думаць. Тут яшчэ ёсць „канчаткі", якія не выканаў да гэтага часу БПП у Бельску.

Будынак даволі прасторны і павярхоўна прыгожы. Аднак навокал яго, „даліны і ўзгоркі", на якіх дзеці сустракаюць розныя перашкоды. Спартыўная трэніроўка — то яна добрая. Аднак дзеці маюць даволі гэтай прыемнасці.

Лёгка тут паламаць нагу, або скруціць галаву. А БПП і Аддзел асветы ў Бельску зусім забыліся аб гэтай справе.

Цікава — калі дадумаюцца правесці ніверліраванне плошчы і агарадзіць яе?

М. К.

Новыя гурткі па апрацоўцы сенажаці

У гэтым годзе ў Грамадскай Радзе Нарадовай Валілы — Станцыя, сяляне сарганізавалі 3 гурткі па апрацоўцы сенажаці.

У Валілах — Вёсцы ў гурток уступіла 26 сялян, у Случанцы — 14 і ў Юзэфаве — 11.

У Грыбаўцах сарганізаваўся гурток па вырошчванню кукурузы.

У сучасны момант усе гэтыя гурткі чакаюць на дапамогу з боку аграномаў Павятовага праўлення сельскай гаспадаркі ў Беластоку. Аграном — Гелена [illegible]еўская, якая была арганізатарам гурткоў працуе на другой пасадзе і не даязджае да сялян.

Павятовае праўленне сельскай гаспадаркі дагэтуль паклапацілася, каб прыслаць другога агранома.

Вясна не чакае. Трэба распачынаць працу ў гуртках. Павятовае праўленне сельскай гаспадаркі павінна неадкладна зацікавіцца гэтай справай і дапамагчы сялянам з Валіл, Случанкі, Юзэфова і Грыбаўцоў.

М. МАТЭЙЧУК

У летнія лагеры — на сілу, радасць і сонца

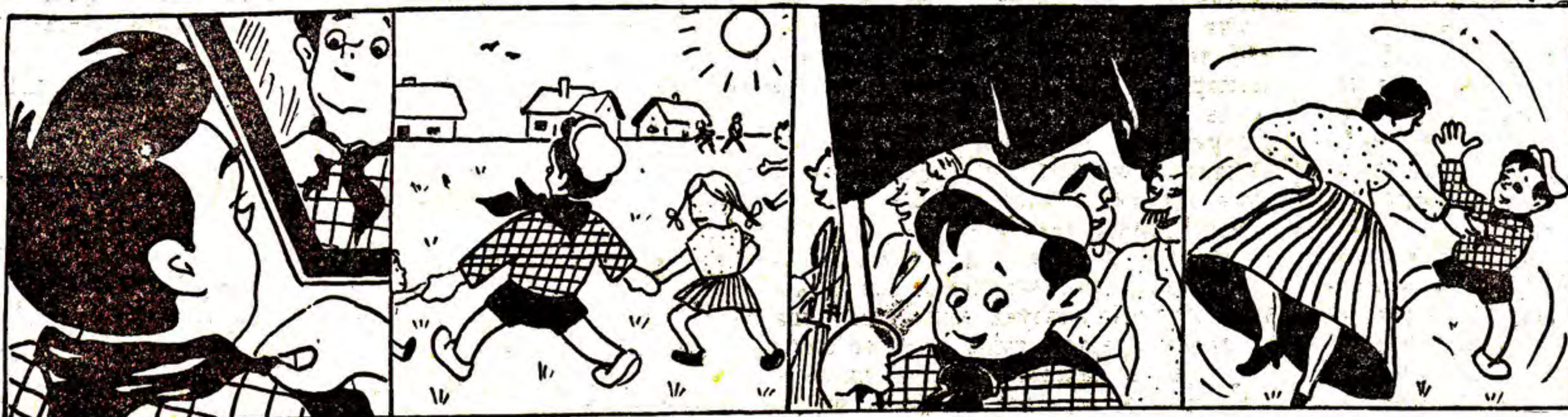
У гэтым годзе — таксама як і ў мінулым, у летнія лагеры выедзе звыш 12 тысяч школьнікаў.

У параўнанні з мінулым годам гэты лік павялічыўся на тры тысячы. Да ўзросту ліку дзіцячых лагераў прычынілася большае, як дагэтуль, зацікаўленне нашых заводаў справай арганізавання адпачынку школьнай моладзі.

Ужо ў першых днях ліпеня г. года выедуць юнакі і дзяўчаты ў лагеры да: Аўгустова, Штабіна, Элку, Рамот, Завад, Голубі, Новай-Всі, Маліноўкі, Старога - Фальварка, Калетніка і шматлікіх іншых маляўнічых куткоў Беласточчыны.

(Р.)

АГАФОН АБРОТКА ВІНШУЕ З ПЕРШЫМ МАЯ

Агафончык рана ўстаў.
Гальштук завязаў чырвоны.
Узяў сваіх дзве [illegible]
І ў школу пашыбаваў.

Майска раніца вясёла
Упрыгожаная школа.
Дзеці ідуць са ўсіх старон,
Самы першы Агафон.

Дзеці, бабкі, цёткі, дзядзі,
Усе ў майскім ідуць парадзе.
Лева, права, шырэй шаг!
Агафончык нясе сцяг.

Па парадзе выбіваюць,
Гармонік вясёла грай!
Агафончык выбівае
Няхай жыве Першы Май!

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Адрас рэдакцыі: гор. Беласток, вул Кілінскага 7/1,
Тэлефоны: Гал. рэдактар і сакратарыят — 25 89, аддзелы рэдакцыі — 36 43.

Выдавецтва РСВ „Праса"

Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр.

Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы Konto w NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.

Паліграфічнае Прадпрыемства ў Беластоку Т-7-1664

Людзям усім на цэлым свеце
Майскае сонца мірам свеціць.

ХОЦЬ АДЗІН...

У адной установе памёр бухгалтар. Дырэктар установы падаў у друк аб'яву, што патрабуецца бухгалтара. І вось пачалі прыходзіць людзі з просьбай прыняць іх на гэтую пасаду. Дырэктар пачаў іх экзаменаваць. Спытаў першага:

— Скажыце, калі ласка, колькі будзе два разы тры?

— Шэсць, таварыш дырэктар.

— Ведаеце, што, — кажа дырэктар, — вас на працу прыняць не магу таму, што вы вельмі нервовыя.

Гэтаму чалавеку нічога іншага не заставалася рабіць, як сказаць:

— Выбачайце, таварыш дырэктар. Да пабачэння!

Праз хвіліну ўвайшоў другі чалавек. Дырэктар пытае яго:

— Скажыце, калі ласка, колькі будзе два разы чатыры?

— Восем — адказаў той.

— І гэтаму даў дырэктар падобны адказ.

Але вось увайшоў трэці. Быў гэта энергічны чалавек аб нейкім дзіўным позірку. З першага погляду ён спадабаўся дырэктару.

— Вы грамадзянін, да мяне? Наконт чаго?

— Чуў я, што вам патрэбен бухгалтар.

— А ці працавалі вы некалі бухгалтарам?

— Дык чаму не, працаваў, таварыш дырэктар.

— Тады скажыце мне: тры разы сем колькі будзе?

— Ну, а колькі вам трэба?

— Хоць адзін, але добры, — сказаў са здавальненнем дырэктар.

— Заўтра прыходзьце працаваць!

КАСТУСЬ Б.

Вастрэм брытвы

Ад нейкага часу Цырульніцкі пункт № 1 Многабранжавага кааператыва ў Бельску Падляскім не атрымлівае асялкоў да вастрэння брытваў.

— Вастрэма, брацці, хутчэй. Неўзабаве прыедзе загадчык Ваяводскага бранжовага кааператыва працы тав. Пугаўко.

...Тады мы яго пабрыем...

Юныя экскурсанты

Сямігадовы Саша і на два гады старэйшая ад яго сястра Валя паехалі разам з усёй школай на экскурсію.

Пасля таго, як вярнуліся дамоў, Саша расказвае аб усім бачаным у час экскурсіі свайму бацьку:

— Тата, мы былі у ЗОО. Там быў такі вялізны сад, а ў ім пасвіліся два аслы: адзін гэтакі маленькі, ну... як я, а другі такі вялікі, як ты, тата...

— Што ты гаворыш, — перабіла яго сястра, — такога-ж асла, як тата і ва ўсім свеце няма.

Прыслаў к-к

Кукуруза

Мяне сее цэлы край,
Уся старонка паважае.
Паздраўляю з 1 Маем!

У Крыніцы

Доктар: — Вельмі добра, што вы прыехалі на лячэнне. А на што паненачка скардзіцца?

Курортніца: — На адсутнасць кавалера.

Бязвінныя думкі

Двое маладых людзей пайшло за горад, у лес, і ўлёгшыся на зялёнай траве пад сасной, пачалі непарушна глядзець на блакіт неба, аб нечым марачы.

Ён: Эх! Як гэта добра паляжаць на зялёнай траве, падыхаць араматным пахам сосен, паглядзець на бяздонны блакіт неба... памарыць...

Яна: Цікава, аб чым ты цяпер думаеш?...

Ён: Аб чым? Аб тым самым, што і ты.

Яна (схапіўшыся з месца): Дзёрзкі! Калі толькі асмелішся зараз-жа буду крычаць!..

Прыслаў к-к

На раздарожжы

— Стой слімак!
Куды прэсся?...
з сяла ўцякаеш?
— У горад іду.
— Без хаткі?
— Глядзі ні я адзін...
і суседзі пруць
У горадзе блокі ставяць.
Хатку новую дадуць.
— А ты?
— У мяне шмат зямлі.
За гэта
з горада
паперлі.
Блок аставіў,
а сялянскай хаты
ўжо не маю.
— У ПГР напраўляю!

УЛАДЗІМІР САСІМ

БЕЛАРУСЬ — РАДЗІМА

Словы А. Русака — Музыка В. Алоўнікава

Беларусь — Радзіма, вольная старонка,
Вольным тваім далям краю не відаць.
Пра тваіх герояў — партызанаў смелых,
Пушчы і дубровы славаю шумяць.

Тут збіраў на бітву дзед Талаш унукаў,
На разгром фашыстаў вёў атрад Мінай
І пускаў Заслонаў пад адкос саставы —
Вызвалялі хлопцы беларускі край.

Ехалі салдаты; ехалі героі
Грознымі палкамі шляхам на Берлін,
Выганялі — гналі ворагаў паганых
З нашай Беларусі — з роднае зямлі.

Сёння з песняй звонкай мы ідзем на працу,
Па краіне вольнай водзім паязды,
І будуем мы заводы і палацы,
Каля хатаў новых садзім мы сады.

Беларусь — Радзіма, вольная старонка,
Пра цябе дубровы славаю шумяць,
І тваёй вялікай, і тваёй магутнай
Багатырскай сіле краю не відаць.

АДГАДАНКА

Трэба адгадаць імёны і імёны па бацьку аўтараў гэтых твораў. Першыя літары імён дадуць развязку.

Развязкі дасылайце ў тэрміне да 15 мая г. г. на адрас: Рэдакцыя „Ніва", Беласток, вул. Кілінскага 7.

Сярод чытачоў, якія ў тэрміне прышлюць правільныя развязкі, разыграюцца ў латарэю каштоўныя кніжныя ўзнагароды.

Спартсмены бываюць розныя.

Адныя бегаюць, пакуль не набегаюцца, другія скачуць, пакуль іх хто не пераскача, Ніна Думбадзэ кідае цяжкія жалезныя талеркі, (і з фаянсавым сервізам да яе не падыходзь), а Ракочы на пераkладзіне такія нумары адколвае, што ЗУС баіцца яе застрахаваць.

Навакол усіх спартсменаў круцяцца „балельшчыкі"; гэта яны крычаць ды свішчуць на стадыёнах, напамяць ведаюць усе рэкорды і ўжо акрэслілі, хто першым прыедзе ў гэтым годзе да фінішу ў велагонцы Варшава — Берлін — Прага.

Я жыву ў згодзе з часам і таксама люблю спорт. Лічу сябе спартсменам, толькі займаюся спортам сядзячым, інакш кажучы, спортам без руху. Па сакрэту гаворачы, я стала ўдзельнічаю ў спартыўных гульнях „Тота".

СЛЯПОЕ ШЧАСЦЕ

Ды памяркуйце самі, дарагія грамадзяне, людзі выгрываюць па сто тысяч злотых. Нават за адну памылку плацяць па 39 тысяч злотых. Па-мойму „Тота" з'яўляецца геніяльнай установай, дзе плацяць за памылкі і да гэтага так дорага.

Чаго там утойваць; у „Тота" гуляе ўся Гайнаўка, палавіна беластачан і амаль уся краіна.

Ну... хіба самі разумееце, як гэта прыемна выйграць. Сядзіць сабе так чалавек у хаце, а тут прыходзіць пісьманосец і прыносіць паведамленне з ПКО, у якім вас вельмі просяць прыйсці і атрымаць сто тысяч... злотых.

Уяўляеце сабе, што тады робіцца ў хаце? Садом і Гамора! Жонка пачынае вас зноў любіць, так як 10 год таму назад, дзеці глядзяць на вас, так, як на рымскага папу, вы грудзі выстаўляеце каблуком ды напяваеце:

„Тота", як добра мне, што ты такое,
Дзякую „Тота", што ты ўмееш так плаціць".

Нядаўна я выслаў свае звычайныя дзесяць купонаў. Сяджу, неяк, пасля абеда ды чытаю „Спартоўца" і... трымайце мяне людзі добрыя, трымайце, бо схаплюся, — 713.473 — гэта-ж мой нумар.

Чакаю я пісьманосца. На другі дзень ідзе ён ветлівы і любімы, заходзіць да мяне, трымае канверт ПКО ды пытае: Грамадзянін Казалупенкаў, тут жыве?

— Уласна кажучы... гэта я, — адказваю, — а маё імя Кірыл, вялікамучанік, вельмі-ж ужо напакутаваўся, чакаючы вас..

А пісьманосец кажа:

— У мяне Аляксандр напісана, а не якісьці Кірыл.

— Аляксандр — гэта па-суседску, другія дзверы, — адказваю і заходжу разам з пісьманосцам.

Алесь Казалупенкаў, мой сусед, як звычайна быў „пад мухай", але падпісацца яшчэ здолеў. Раздзёр ён канверт, а там паведамленне аб уплаце на яго імя 28.950 зл за купон 13.478 (аказалася, што ў газеце была памылка друку).

Алесь пачухаў патыліцу ды кажа: „Пабіце мяне пірагамі, не прыпамінаю, што я там па-п'янаму, панапісваў, а вось цвярозыя толькі адну памылку знайшлі..."

Шчасце — яно-ж сляпое.

Дзядзька Лявонь

Прыказкі і прымаўкі

Бацьку любі, старшых паважай, здароўе беражы, а кааператыўнае дабро сцеражы.

У гультая і страха цячэ, і печ не пячэ.

Не кожны дзень — працадзень.

Перш правер, а потым вер.